

BESTUURSVERSLAG 2015

THEATER UTRECHT

Inhoudsopgave

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	1
INLEIDING	2
SAMENSTELLING VAN BESTUUR, DIRECTIE EN RAAD VAN TOEZICHT	6
PERSONELE ZAKEN	6
VOORSTELLINGEN	10
OVERIGE ACTIVITEITEN	18
MARKETING EN COMMUNICATIE.....	21
TALENTONTWIKKELING.....	24
EDUCATIE.....	26
FINANCIEN	27
PRESTATIEVERANTWOORDING	29
SPEELLOCATIES.....	31
RECENSIES.....	31

In het eerste volledige boekjaar 2014 van de nieuwe directie hebben we op basis van een kleine kernorganisatie gebouwd aan een nieuw team van artistiek, technisch en ondersteunend personeel. Verschillende dossiers uit het verleden hebben we afgerond en onze financiële positie is grotendeels hersteld. Daarnaast werden de voorbereidingen getroffen om met een nieuw profiel onder een nieuwe naam onze lokale en nationale positie als BIS-gezelschap in te nemen. In 2015 konden we onze aandacht richten op het uitwerken van de productionele artistieke ambities voor de toekomst en de vruchten plukken van de investeringen in de lokale netwerken van podia, festivals en collega producenten.

Twee grote zaal voorstellingen kregen hun première in Utrecht, gevolgd door uitgebreide landelijke tournees. Ten opzichte van de eerste grote zaal uit 2014 zagen we daarbij stijging van 30% in de publieke belangstelling. In het najaar werd een voorstelling die in 2014 uitsluitend in Utrecht te zien is geweest hernomen, gevolgd door een landelijk tournee langs de middenzalen. En niet in de laatste plaats werd een nieuwe productie voor de voorstelling in de klas gemaakt. Gezien de vele positieve reacties van zowel publiek, pers en de presenterende podia kunnen we spreken van een artistiek geslaagd jaar. Ook in financiële zin hebben we onze positie verbeterd en kon zelfs al een begin worden gemaakt met het opbouwen van een bescheiden bedrijfsreserve.

De introductie van onze nieuwe naam Theater Utrecht en de daaraan gekoppelde online en offline media werd ingezet voor zowel corporate als voorstelling gerichte campagnes, hetgeen heeft bijgedragen aan de groei van de publieke belangstelling. Helaas hebben we moeten constateren dat door bijzondere omstandigheden, de late start van de nieuwe directie in het lopende kunstenplan en het niet beschikbaar zijn van de grote zaal van Stadsschouwburg Utrecht in het najaar, de vereiste inkomstennorm voor deelname aan de periode 2017-2020 net niet kan worden gerealiseerd. We hebben hier in verschillende overleggen met zowel de Gemeente Utrecht, het ministerie van OCW en de Raad voor Cultuur over gesproken. In onze aanvraag voor het volgende kunstenplan hebben we de Minister van OCW gevraagd om voor Theater Utrecht de hardheidsclausule toe te passen. Gezien de resultaten van de afgelopen jaren en de verwachtingen voor 2016 gaan wij er van uit dat Theater Utrecht vanaf 2017 de ingezette koers kan continueren.

In dit verslag kijken we tevreden terug op een succesvol jaar waarin de Raad van Toezicht in nauw overleg met de directie ook vooruit kijkt naar stevige positie voor de toekomst. De Raad van Toezicht spreekt haar complimenten uit over de wijze waarop het ambitieuze team van medewerkers onder leiding van de directie zich heeft ingezet voor deze resultaten en kijkt vol vertrouwen uit naar de toekomst.

Steven de Waal

Voorzitter Raad van Toezicht

2015 was het jaar waarin we onder onze nieuwe naam Theater Utrecht presenteerden. Met drie nieuwe producties, een reprisetournee van een productie uit 2014 en een nieuw verdiepingsprogramma verschaften we ons publiek een beeld van wat zij in de komende jaren van ons mogen verwachten. Na een jaar waarin we veel hebben geïnvesteerd in relaties met onze stedelijke en nationale partners konden we in 2015 de resultaten hiervan vaker en meer omzetten in concrete activiteiten en plannen voor de toekomst. Het netwerk van artistieke, productionele en technische medewerkers kon worden uitgebreid. Weliswaar op basis van tijdelijke overeenkomsten en opdrachtcontracten, maar we kunnen spreken van een vast team van gekwalificeerde, enthousiaste en aan Theater Utrecht gecommitteerde medewerkers. De verbeterde financiële positie stelde ons in staat de vaste formatie uit te breiden met een fulltime hoofd marketing / fondsenwerving. De parttime functie van bureaumanager werd omgezet in die van een fulltime directie assistent.

Op 7 april startten de repetities van *Stad der Blinden*, op basis van een bewerking van het boek van José Saramago. Na eerdere internationale filmbewerkingen was dit een wereldpremière als toneeluitvoering. Het werd een groot gemonteerde locatie voorstelling die op vier verschillende locaties werd uitgevoerd. Thibaud creëerde een technisch zeer complexe audiovisuele productie waarin 10 acteurs een hallucinerend beeld gaven van de stad der blinden. Dankzij de samenwerking met het MAPLAB van de HKU hebben we met succes de mogelijkheden van nieuwe video-technologie kunnen inzetten om de beleavingswereld van de mensen die blind werden te kunnen verbeelden. De voorstelling ging op 26 mei 2015 in première in Utrecht tijdens het Spring festival en speelde haar laatste voorstelling op 16 augustus op Theaterfestival Boulevard in Den Bosch. *Stad der Blinden* was ook te zien op Over 't IJ Festival in Amsterdam en tijdens Oerol op Terschelling. De voorstelling werd door bijna 10.000 bezoekers gezien tijdens 36 voorstellingen.

In het voorjaar van 2015 voltooide Ad de Bont de opdracht voor het schrijven van een nieuwe productie *Ibuka* voor onze educatie voorstelling in de klas. Na het eerdere succesvolle *Scars* werd inhoudelijk een stap verder gezet. Nadat in *Scars* de beleavingswereld van jongeren in de klas bespreekbaar was gemaakt moest *Ibuka* het venster naar de grotere wereld openen. Het verhaal tegen de achtergrond van de gruwelijkheden tijdens de genocide in Rwanda heeft bij leerkrachten en leerlingen tot indringende en enthousiaste reacties geleid. De jonge regisseur Eva Tijken toonde aan, na haar assistentie bij de productie *Phaedra* in 2014, een dergelijke zware opdracht met succes af te kunnen ronden. De voorstelling ging op 22 september 2015 in première en werd tot 18 december 66 keer uitgevoerd voor bijna 1700 leerlingen in de klas. In het voor- en najaar van 2016 worden twee nieuwe reeksen van voorstellingen gespeeld.

Na een korte repetitie periode werd de voorstelling *Crave* van Sarah Kane, die in mei 2014 in première was gegaan in De Paardenkathedraal, hernomen. *Crave* maakte aansluitend een tournee langs een aantal middenzalen in Nederland. De 18 voorstellingen werden door 1332 mensen bezocht.

Aansluitend op deze reprise startte Thibaud op 28 september met de repetities van de groot gemonteerde productie *Een Soort Hades*. We kijken terug op een bijzonder prettig proces. De cast met enerzijds zeer ervaren spelers en acteurs die amper hun opleiding hadden voltooid, hebben met

zichtbaar veel speelplezier een prachtige en ontroerende avond voor het publiek tot stand gebracht. De regie van Thibaud gaf alle spelers de kans te kunnen excelleren in hun vak.

Het voornemen om deze keer te starten vanuit een empathische houding ten opzicht van het publiek en de samenleving heeft zeer goed gewerkt. Toneel verbonden aan belangwekkende maatschappelijke tendensen, in dit geval de afbraak in de zorg en de maatschappelijke gevolgen daarvan. Door een speciaal op de medewerkers van GGZ instellingen gerichte marketing campagne, kregen we ook van die zijde veel positieve reacties. Vanwege de verbouwing van de Stadsschouwburg Utrecht ging de voorstelling later dan gepland, op 21 november 2015 in de Stadsschouwburg Amsterdam in première. Aansluitend ging de voorstelling op tournee langs de landelijke schouwburgen. Op 18 december was de laatste voorstelling in 2015. De 14 voorstellingen werd door 2.958 mensen bezocht. In 2016 werden nog eens 24 voorstellingen gespeeld voor in totaal 7.241 mensen.

In 2015 is Podium Hoge Woerd geopend in het Utrechtse stadsdeel Leidsche Rijn. In het kader de openingsweek van dit nieuwe podium regisseerde Eva Tijken twee Utrechtse acteurs op basis van een van de vijf verhalen van de stadsarcheoloog Erik Graafstaal, de zogenaamde *Castellum Verhalen*. De voorstelling werd in de periode 3 t/m 13 september 11 keer uitgevoerd voor een totaal van 573 bezoekers. Een geslaagde ervaring voor het gebruik van dit podium in dit groeiende stadsdeel van Utrecht. In de toekomst zullen we vaker van dit podium gebruik maken.

In samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht organiseerden we drie edities van een theatraal verdiepingsprogramma onder de titel *Wild Horses* in De Paardenkathedraal. Twee edities stonden in het teken van de producties *Stad der Blinden* en *Een Soort Hades*. De derde editie was een presentatie van Theater Utrecht als geheel, met een blik op de toekomst in het kader van het jaarlijkse Uitfeest. *Wild Horses* is de verzamelnaam van avonden waarin taal, beeld en muziek elkaar afwisselen, en waarin een keur aan wetenschappers, kunstenaars, acteurs, filosofen en mensen uit het maatschappelijk werkveld te gast en aan het woord zijn.

Op 4 mei leverde Theater Utrecht in samenwerking met de Stadsschouwburg Utrecht weer een bijdrage aan de landelijke manifestatie Theater na de Dam. Op basis van een nieuwe tekst *In Vrede* van Rik van den Bos regisseerde Thibaud drie acteurs van Theater Utrecht.

De samenwerking met onze burens in De Berenkuil, Het Filliaal en Dox, die in 2014 was gestart met enkele praktische en zakelijk afspraken over het gemeenschappelijk gebruik van kennis en ruimte is verder vormgegeven in een beleidsplan onder de naam Theater Kwartier. Hierin hebben we aangegeven hoe we in de toekomst zullen werken aan een intensivering van de samenwerking en met name in het gebruik van ons theater De Paardenkathedraal. Zoals in ons beleidsplan voor de periode 2017-2020 is beschreven willen we eind 2020 zover zijn dat we rond de 100 activiteiten per jaar in dit theater presenteren. Deze activiteiten zullen zich niet beperken tot deze drie gezelschappen, maar ook ruimte bieden aan andere Utrechtse collega's, en ook aan bijzondere producties van onze collega's uit de BIS. Voorwaarde om deze ambitie te realiseren is wel dat we zullen moeten investeren in een aantal theatertechnische voorzieningen en publieksfaciliteiten. Zowel de eigenaar (het KF Hein Fonds) als de Gemeente Utrecht hebben aangegeven ons hierbij te willen ondersteunen.

In het najaar hebben we ten behoeve van de verbouwing en verbetering van de publieksfoyer van De Paardenkathedraal een drietal Utrechtse fondsen benaderd voor een financiële bijdrage. In totaal is een bedrag van €60K toegekend waarmee we in de zomer van 2016 deze verbouwing zullen uitvoeren.

In het kader van talentontwikkeling hebben we op verschillende posities in de organisatie weer ruimte gemaakt voor stagiaires, maar ook net afgestuurde acteurs kregen een kans. De vele gesprekken en activiteiten die we hebben ondernomen met Utrechtse collega's die ook een opdracht hebben in het kader van talentontwikkeling, hebben uiteindelijk geleid tot het oprichten van de Coöperatieve Theatertalent Utrecht U.A. Op 1 februari 2016 heeft deze een aanvraag ingediend bij zowel de Gemeente Utrecht als het Ministerie van OCW in het kader van de functie productiehuis. Hiermee hebben we mede vorm gegeven aan een door de Gemeente Utrecht uitgesproken ambitie. Ook als deze aanvraag (gedeeltelijk) niet wordt gehonoreerd, is hiermee een stevige basis gelegd voor deze belangwekkende stedelijke coalitie.

Met de introductie van de nieuwe naam Theater Utrecht is gelijktijdig een nieuwe website gelanceerd. Een vaste combinatie van vormgeving en fotografie zal in de komende jaren de stijl bepalen van de corporate en specifieke voorstelling gebonden beeldcampagnes. De traditionele campagnemiddelen zijn aangevuld met een groot aantal online acties op verschillende (sociale) media, waarbij ook gebruik werd gemaakt van de inzet van het artistieke team en de acteurs. De bestaande database met bezoekersgegevens is grondig opgeschoond en bij alle voorstellingen zijn acties ingezet om bezoekers te werven voor deze database. Theater Utrecht heeft zich actief ingezet voor de landelijke ontwikkeling van het in gebruik nemen van Podiumkunstinformatie en Publiek.nl. Beide systemen zullen ons meer kennis van bezoekersprofielen opleveren. Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen voor de inzet van een nieuw gebruiksvriendelijk datasysteem in het voorjaar van 2016. De campagnes voor de verschillende reisvoorstellingen, zijn los van de traditionele middelen en landelijke media, in nauwe samenwerking met de verschillende theaters ontwikkeld. Daarbij werd intensief gebruik gemaakt van regionale en lokale media. Deze samenwerking zullen we in de komende jaren intensiveren. Met de theaters willen we vooraf een prognose vaststellen en die met gezamenlijke inspanningen realiseren. Bij succes zullen beide partijen hieraan ook een financieel voordeel overhouden. Mede dankzij deze inzet zien we een toename van publiek in de grote zalen.

Ook in financiële zin hebben we een goed jaar gehad. Met het positieve exploitatie resultaat bedraagt het eigen vermogen van Theater Utrecht op 31 december 2015 €311K (waarvan €203K begin 2016 besteed zal worden aan de tournee van *Een soort Hades*). Ondanks deze positieve ontwikkeling hebben we moeten constateren dat de wettelijke eigeninkomsten-norm van gemiddeld 23,5 % over de jaren 2013 t/m 2015 niet is gerealiseerd. Hiervoor is een aantal oorzaken aan te wijzen. Ten opzichte van de dagelijkse praktijk van een theatergezelschap stond de nieuwe directie bij haar aantreden in september 2013 op ruim een jaar achterstand. Aan het lage activiteitenniveau en dientengevolge lage eigen inkomsten van 2013 kon niets worden toegevoegd. In 2014 maakten we een vliegende start met drie premières, en daarnaast reprises van de schoolvoorstelling *Scars* en van een eerdere regie van Delpeut.

De geplande grote zaal voorstelling *Een soort Hades* voor het najaar van 2015 moest helaas worden verlaat waardoor de speelperiode voor een groot deel is verschoven naar 2016. Een groot deel (€156K) van de eigen inkomsten van het tournee komen daarmee niet ten gunste van 2015. Pas in het late najaar van 2014 werd duidelijk dat de geplande verbouwing van de Stadsschouwburg was vertraagd en dat de grote zaal pas in januari 2016 beschikbaar zou zijn. Bovendien werd bij de vaststelling van het eigeninkomsten percentage over deze jaren ons inziens ten onrechte rekening gehouden met een gemeentelijke subsidie van €500K, terwijl daarvan jaarlijks €200K werd ingehouden ter aflossing de renteloze lening die de gemeente in 2012 verstrekke.

Vanaf de zomer 2015 hebben we in verschillende overleggen met het Ministerie van OCW, de Gemeente Utrecht en de Raad voor Cultuur deze problematiek besproken. Ons verzoek aan het OCW om de inkomstenpercentage over de jaren 2013 en 2014 te corrigeren is inmiddels ingewilligd. We nemen aan dat het eigeninkomsten percentage voor de jaren 2015 en 2016 op dezelfde berekeningsgrondslag zal worden vastgesteld. In de bovengenoemde gesprekken werd ons door het ministerie duidelijk gemaakt alsnog een poging te ondernemen om de eigeninkomsten middels een wervingscampagne met private bijdragen op het vereiste niveau te brengen. Daaropvolgend zijn bij een tiental regionale en landelijke cultuurfondsen aanvragen ingediend en gesprekken gevoerd. Complicerende factor hierbij was het feit dat een bijdrage pas daadwerkelijk voor dit doel kon worden gebruikt als het een schenking zou zijn, i.e. een bijdrage zonder een verplichting aan een uit te voeren project in 2015. Nagenoeg alle fondsen waren bereid onze aanvraag in overweging te nemen. In enkele gevallen waren er geen budgets voor 2015 meer beschikbaar, maar uiteindelijk kon geen van hen aan de voorwaarde van een bijdrage in de vorm van een schenking voldoen. Wel hebben drie in Utrecht gevestigde fondsen (VSB, KF Hein Fonds en Fentener van Vlissingen) gezamenlijk de eerder genoemde toezegging gedaan van € 60K. De andere fondsen hebben ons aangeraden projectaanvragen voor de komende jaren in te dienen.

Uit een analyse van de gerealiseerde inkomsten in 2015 en de inkomsten voor *Een Soort Hades* die in januari en februari 2016 zijn ontvangen blijkt dat indien Theater Utrecht, ondanks de achterstand in tijd en met de beperkte beschikbare middelen, onder “normale” omstandigheden haar planning had kunnen uitvoeren, de vereiste eigen inkomstennorm zou zijn gerealiseerd. Op grond van boven genoemde argumenten hebben wij, bij het indienen van onze aanvraag voor de Kunstenplan periode 2017-2020, de minister verzocht de hardheidsclausule toe te passen.

In de afgelopen jaren heeft Theater Utrecht als doorstart van De Utrechtse Spelen veerkracht, werklust, vernieuwingsdrang en daadkracht getoond. Het artistieke bestaansrecht in het Nederlandse toneelbestel en de betrokken rol in het Utrechtse podiumkunstenveld zijn geen vraagstukken meer. In de periode 2017-2020 wil Theater Utrecht deze positie verder uitbouwen, de relatie met het publiek verstevigen en nieuwe artistieke en zakelijke ambities realiseren met eigen en passende voorwaarden. Wij hebben er meer dan ooit zin in, en verwachten ook daarvoor in de gelegenheid te worden gesteld.

Thibaud Delpout
Jacques van Veen

Artistiek directeur
Algemeen directeur/bestuurder

SAMENSTELLING VAN BESTUUR, DIRECTIE EN RAAD VAN TOEZICHT

Directie

Jacques van Veen	Algemeen Directeur en Statutair Bestuurder
Thibaud Delpeut	Artistiek Directeur

Raad van Toezicht

Dhr. S.P.M. de Waal	Voorzitter (15 nov 2012)	Steven
Dhr. R. Dolstra	lid (19 juni 2013)	Remco
Mevr. M.J.M. Mourits	lid (20 aug 2013)	Monique
Dhr. R. Jurriëns	lid (19 juni 2013)	Roland
Dhr. A.A. van Vliet	lid (3 dec 2014)	Nol
Mevr. E.M. Sent	lid (3 dec 2014)	Esther-Mirjam

Theater Utrecht past de Code Cultural Governance toe. Op grond van het Raad van Toezicht-model is de leiding van de organisatie in handen van de statutair bestuurder, tevens algemeen directeur Jacques van Veen en artistiek directeur Thibaud Delpeut.

De RvT bestaat momenteel uit zes leden, en een vacature. De RvT vergadert tenminste vier maal per jaar. Samenstelling, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, taken en werkwijze zijn vastgelegd in een reglement. Eens per jaar vergadert de RvT zonder de directie over haar eigen functioneren. En jaarlijks heeft de RvT een functioneringsgesprek met de directie. De RvT ontvangt geen vacatievergoeding. In 2015 is een evaluatiegesprek met de accountant gevoerd, op basis waarvan de overeenkomst is verlengd.

De Raad van Toezicht is in 2015 vier keer samen met de directie bijeen geweest. Dhr. De Waal is in september betrokken geraakt bij een ongeval waardoor hij tijdelijk zijn taak als voorzitter heeft moeten neerleggen. Monique Mourits heeft in de maanden dat hij afwezig was de taak als vervangend voorzitter overgenomen.

PERSONELE ZAKEN

Na een jaar waarin we met een minimale vaste personeelsbezetting hebben gefunctioneerd, was het tijd de kern van de organisatie uit te breiden. In januari startte Sjoerd Appelman in een nieuwe functie van hoofd marketing/fondsenwerving. De functie van bureaumanager werd verzwaaard naar die van directie-assistent, met een uitbreiding van 0,8 fte naar een fulltime functie. Per januari werd deze ingevuld door Anouk Brüning en vanaf september door Anna Huizing. De overeenkomst met de controller Arjen Levison werd omgezet in een opdrachtovereenkomst, waardoor hij tijd kreeg om als controller voor onze collega's van De Berenkuil aan de slag te gaan. Remy Klerx die in 2014 stage liep als assistent zakelijke leiding, kreeg een contract van 0,4 fte aangeboden om de controller te assisteren bij de uitvoering van de boekhouding en werd daarnaast een dag in de week gedetacheerd bij onze collega's van het Nieuw Utrechts Toneel (NUT). Een en ander onder toezicht van de controller en de algemeen directeur.

Manon van Impelen kreeg een 0,2 aanstelling, met als opdracht de inhoudelijke en productionele kant van de randprogrammering zoals *Wild Horses* op zich te nemen.

Vaste medewerkers

Angela Noijens	interne dienst
Anouk Brüning	directie assistent (tot 31-12-2015)
Anna Huizing	directie assistent (vanaf 01-09-2015)
Arjen Levison	controller
Dagmar Bokma	medewerker communicatie en marketing
Jacques van Veen	algemeen directeur/bestuurder
Mart Hielema	medewerker techniek
Remy Klerx	assistent zakelijk leiding
Sjoerd Appelman	hoofd marketing / fondsenwerving
Thibaud Delpout	artistiek directeur
Ton Vermeulen	vaste vrijwilliger / archivaris

Tijdelijke medewerkers

Techniek

Frank Hulsebosch	technisch producent
Gido Bamboe	technicus
Jasper Hopman	geluid
Jez Cox	1e inspiciënt
Philip den Uyl	technicus
Sander van der Werff	technicus
Sil Rijnsoever	technicus
Tom Hemmer	technicus

Dramaturgie / vertalers / research

Ad de Bont	schrijver
Harrie Lemmens	vertaler
Joran de Groot	research dramaturg (stage)
Joris van der Meer	dramaturg
Kars Woudstra	vertaler
Marcel Otten	vertaler
Stijn Devillé	bewerking

Ontwerpers

Arjen Klerkx	video-ontwerper
Casper Leemhuis	lichtontwerper
Christiaan Verbeek	geluidsontwerp
Maartje Prins	assistent scenograaf (stage)

MAPLAB
Mark IJerman
Pim van den Heuvel
Roel van Berckelaer

geluidsontwerp & techniek
onderzoekspartner ontwikkeling scenografie
systeem & geluidsontwerper
scenograaf

PR & Marketing

Jeroen Hofman
Jokko Voogt
Marco Keijzer
Ralph Booms
Robin Theel
Roel van Berckelaer
Severien Dres

fotografie campagnebeeld
video productie
creatieve productie
campagnevormgever
PR & Marketing (communicatiebureau de Kippen)
fotografie
creatieve productie

Kostuums

Vita Mees
Wojciech Dziedzic

kostuumontwerp
kostuumontwerp

Regie

Espen Hjord
Eva Tijken

regie assistent (stage)
regisseur

Productie

Bobby Makariev
Gemma van Kruijsbergen
Hanna Jansen
Manon van Impelen
Paulien van der Avoird

productie (stage)
productieleider
productie & educatief adviseur
productie
tourmanager

Acteurs en musici

Acteurs

Anne van der Burg
Astrid van Eck
Bram Gerrits
Claire Bender
Daan van Bendegem
Eline ten Camp
Guy Clemens
Hein van der Heijden
Isabelle Houdtzagers
Ilke Paddenburg
Jacob de Groot
Jesse Mensah

acteur
acteur
acteur
acteur
acteur
acteur
acteur
acteur
acteur
acteur
acteur
acteur

Joost Bolt	acteur
José Kuipers	acteur
Karina Smulders	acteur
Kiefer Zwart	acteur
Peter Blok	acteur
Redbad Klynstra	acteur
Sam Ghilane	acteur
Titus Muizelaar	acteur
Urias Boerleider	acteur
Vincent van der Valk	acteur
Wendell Jaspers	acteur

Musici

Diamanda La Berge Dramm	viool
Jellantsje de Vries	viool
Ainhoa Miranda	klarinetten
Jelte van Andel	contrabas
Wilbert Bulsink	compositie, piano/keyboards

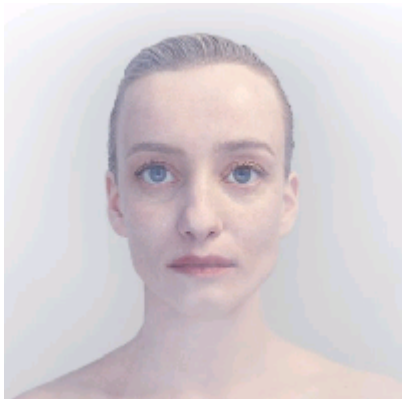
Overig

MOB vormgeving en educatie	voorstellingen in de klas
Hans Kemna	casting adviseur

Ondersteunend personeel

Ellen Willems	dienstdoende
Lou-Lou Sorries	barhoofd & dienstdoende
Marlies van Renswou	dienstdoende
Maxine de Jongh	barhoofd
Merel Hobrink	barhoofd & dienstdoende
Roderick Muller a/d Heide	barhoofd & dienstdoende
Ysbrand Bontekoe	barhoofd

STAD DER BLINDEN

Opvoerdata	26 mei t/m 16 augustus 2015
Aantal voorstellingen	36
Bezoekersaantal	9856
Speellocaties	Utrecht (SPRING festival) Terschelling (Oerol festival) Amsterdam (Over 't IJ festival) Den Bosch (festival Boulevard)

Credits

Naar het boek van:	José Saramago
Vertaling:	Harrie Lemmens
Bewerking:	Stijn Devillé
Regie en muziek:	Thibaud Delpeut
Spel:	Claire Bender, Eline ten Camp, Bram Gerrits, Sam Ghilane, Jacob de Groot, Hein van der Heijden, Wendell Jaspers, Redbad Klynstra, Jesse Mensah en Karina Smulders
Scenografie:	Roel van Berckelaer
Video-ontwerp:	Arjen Klerkx
Dramaturgie:	Joris van der Meer
Kostuums:	Wojciech Dziedzic
Lichtontwerp:	Casper Leemhuis
Geluidsontwerp:	Mark IJzerman
Systeemontwerper geluid:	Pim van den Heuvel
Onderzoek ontwikkeling scenografie:	MAPLAB

Over de voorstelling

Plotseling wordt de ene na de andere inwoner van een stad blind. Zomaar in een auto, op straat, in een hotel of thuis. In korte tijd raakt de hele stad ontwricht door deze onverklaarbare epidemie van 'witte blindheid'. De blinden worden in quarantaine geplaatst, alwaar de omstandigheden razendsnel verslechteren. Onder druk van voedselgebrek en slechte hygiëne wordt hun menselijkheid en waardigheid tot het uiterste op de proef gesteld.

Met *Stad der blinden*, naar het boek van Nobelprijswinnaar José Saramago, creëert regisseur Thibaud Delpeut een indringende audiovisuele ervaring op locatie. In een gelaagde enscenering met uitgekiende video- en geluidsontwerpen geeft hij vorm aan de hallucinante belevingswereld van de blinden. Een schurende, maar ook grappige en onverwacht hoopgevende reis.

Persquotes

“Slim gekozen scènes leggen ethische dilemma’s bloot” Trouw ****

“De acteurs in *Stad der blinden* wisselen virtuoos tussen speeltekst en literaire verteltekst” NRC Handelsblad ****

“Als beklemmende thriller die je de ogen opent voor het leed in de wereld dat alles behalve ver van ons bed is, is *Stad der blinden* meer dan geslaagd” De Telegraaf ****

Evaluatie

Stad der blinden was in meerdere opzichten een succesvol project. Allereerst doordat binnen Theater Utrecht de bakens op technologisch vlak verzet zijn. Als stadsgezelschap hebben we de samenwerking met het MAPLAB van HKU gezocht om een technologisch-scenografisch onderzoek te doen naar wegen om de belevingswereld van mensen die blind worden te kunnen ‘verbeelden’. Een intensief researchtraject op Fort Blauwkapel met een aantal fundamentele vragen als vertrekpunt heeft geleid tot een verscherpt inzicht in de toepassingsmogelijkheden van nieuwe videotechnologieën en de integratie daarvan in een project waarbij de narratieve structuur een relatie aan moest gaan met een audiovisuele dramaturgie.

De stap van een befaamde literaire tekst die zeer descriptief is naar een dramatische tekst voor een audiovisuele locatievoorstelling op het snijvlak tussen toneel en video-installatie was niet eenvoudig. Op basis van een eerste bewerking door Stijn Devillé is in de repetities steeds constructief gewerkt aan een verregaand kaalgeslagen versie van het handelingsverloop met een maximum aan interpretatiemogelijkheden voor het publiek. Het proces was uitdagend, vooral door het feit dat de hele voorstelling zich in een ‘gesloten’ ruimte afspeelt, met Karina Smulders als enige voor een immens gaasdoek.

De voorstelling heeft met veel succes gespeeld en is bij publiek en pers goed ontvangen. Het donkere karakter van de voorstelling en de parallellen tussen de metaforische wereld van Saramago en concrete hedendaagse problematieken zoals de ebola-pandemie hebben grote indruk gemaakt op het publiek. De doelstelling om op periodieke basis een groot gemonteerd project op locatie aan te bieden door bespeling van de zomerfestivals heeft met een totaal van bijna 10.000 bezoekers ook een groot aantal nieuwe bezoekers bereikt die we via deze weg ook hebben kunnen interesseren voor ons ‘reguliere’ aanbod.

Opvoerdata	2 september t/m 8 oktober 2015
Aantal voorstellingen	18
Bezoekersaantal	1332
Speellocaties	zie hoofdstuk <i>Speellocaties</i>

Credits

In samenwerking met:	Rosa Ensemble
Tekst:	Sarah Kane
Vertaling:	Marcel Otten
Regie:	Thibaud Delpout
Compositie:	Wilbert Bultink
Spel:	Joost Bolt, Astrid van Eck, Titus Muizelaar en Karina Smulders
Musici:	Diamanda La Berge Dramm / Jellantsje de Vries , viool, Ainhoa Miranda, klarinetten, Jelte van Andel, contrabas Wilbert Bultink, piano/keyboards

Over de voorstelling

In *Crave* zien we twee mannen en twee vrouwen die in de woestenij van het grootstedelijke leven zoeken naar verbintenis en betekenis en hunkeren naar de louterende kracht van de liefde. In een gelaagd weefsel van vraag en antwoord, monoloog en samenspraak wordt een zinderende wereld gecreëerd van verlangen, onderdrukking, verlossing en onmacht. In de encenering van Thibaud Delpout is de tekst als een stemmenpartituur voor twee mannen en twee vrouwen, gespeeld door Titus Muizelaar, Joost Bolt, Karina Smulders en Astrid van Eck. Wilbert Bultink componeerde een indringend nieuw werk voor een schaduwkwartet van vier musici van het Rosa Ensemble, die de acteurs met soms ijle, soms stuwende klanken van tegenspel voorzien.

Persquotes

“Een viering van de taal om de taal” / “De kracht van deze dwingende voorstelling is het durven balanceren op de rand van abstractie en het gebrek aan verlossing.” NRC Handelsblad ****

“De kracht van prachtig samenspel” / “een indrukwekkende ervaring” Theaterkrant ****

“De keuze om de tekst te versterken door de muziek van het Rosa Ensemble is een gouden vondst” 8Weekly ****

Evaluatie

Deze 'herneming' van *Crave* is feitelijk de realisatie van de reeds in 2014 voorgenomen tournee. De voorstelling is in ongewijzigde versie reisklaar gemaakt voor een tourneeverisie, waarbij enkel scenografische elementen aangepast moesten worden. Inhoudelijk is de voorstelling ongewijzigd en voor evaluatie op dit vlak citeren we uit het bestuursverslag van 2014:

'Ook de co-creatie met het Utrechtse Rosa Ensemble was een belangrijk doel. Zo kon De Utrechtse Spelen direct een beeld geven van haar rol als stadsgezelschap en de belangstelling in collega-instellingen vormgeven. De samenwerking met Rosa Ensemble betekende concreet het verlenen van een compositieopdracht aan Wilbert Bultink voor een door hem geselecteerd ensemble van vier musici. Met deze encenering is een voorproef gegeven van een in de toekomst verder uit te bouwen profiel van Theater Utrecht, waarbij muziektheatraal werk als bijzondere differentiatie geldt. Thibaud ziet *Crave* als een bijzonder project. Het is in ongeveer vijf weken tot stand gebracht met een grote drive en noodzaak van alle medewerkers om een eerste nieuwe creatie te maken. Daarin zijn we geslaagd. Ook in de pers en bij het publiek is *Crave* uitermate goed gevallen.'

Crave blijft op het repertoire en zal op termijn onderdeel worden van een nieuw montageproject *KANE4: Love me or kill me*. Dit project kan worden gerealiseerd na de encenering van *Cleansed* en zal dan uiteindelijk bestaan uit de bestaande enceneringen van: *Blasted*, *Crave*, *Cleansed* en *4.48 Psychosis*.

Opvoerdata	3 t/m 13 september 2015
Aantal voorstellingen	11
Bezoekersaantal	573

Credits

Schrijvers:	Paul Feld (Sharing Arts Society), Daphne de Bruin (De Vrijstaat), Erik Snel (Theatergroep Aluin), Enne Koens (o.a. Artemis/ Toneelmakerij), Enver Husicic (o.a. Zuidelijk Toneel).
Theatermakers:	Floor Leene (NUT), Victorine Plante (Theatergroep Aluin), Greg Nottrot (NUT), Monique Corvers (Het Filiaal theatermakers), Eva Tijken (Theater Utrecht).
Redactie:	Harm Lambers, Jolie Vreeburg, Marjan van Huijstee (Theater Kikker / Podium Hoge Woerd), Erik Graafstal (stadsarcheoloog, afdeling Erfgoed Gemeente Utrecht), Erik Snel (Theatergroep Aluin) en Daphne de Bruin (De Vrijstaat).

Ontdek de geschiedenis van Leidsche Rijn tijdens een theatrale route kris kras door het gloednieuwe Castellum Hoge Woerd. Speciaal voor de feestelijke openingsmaand van het gebouw maakte een bont gezelschap van Utrechtse toneelschrijvers, theatermakers en spelers deze theaterproductie aan de hand van verhalen van 3000 jaar geschiedenis van deze 'nieuwe' Vinex-wijk. Een van de makers/regisseurs die meewerkte aan dit project is Eva Tijken.

Uit verhalen van stadsarcheoloog Erik Graafstal over 12 archeologische vondsten werden vijf unieke korte voorstellingen gemaakt, die samen een geheel vormen. Wie droeg ooit het gouden collier met stenen afkomstig uit India? En wie was Dhr. Utenham? En wat vertellen de resten van de neergestorte Juncker uit 1940 over de omgekomen Duitse piloot? Op ontdekkingstocht in Castellum Hoge Woerd leerde men over de verhalen achter de archeologische vondsten kennen en kwam zo meer te weten over de geschiedenis van dit bijzondere stadsdeel van Utrecht.

Een unieke, compleet Utrechtse theaterproductie én de eerste samenwerking tussen Museum Hoge Woerd en Podium Hoge Woerd, de nieuwe bewoners van het Castellum.

Opvoerdata	22 september t/m 17 december 2015
Aantal voorstellingen	66
Bezoekersaantal	1697

Credits

Tekst:	Ad de Bont
Artistiek concept:	Thibaud Delpeut
Regie:	Eva Tijken
Spel:	Urias Boerleider, Anne van der Burg en Kiefer Zwart
Muziek:	Christiaan Verbeek
Kostuums:	Vita Mees
Techniek:	Sil van Rijnsoever

Over de voorstelling

De hoofdpersoon in de voorstelling is de 16 jarige Pio Nikuze, die in 1999 in Nederland is geboren uit een Nederlandse moeder en een Rwandese vader, Leopord Nikuze. De vader is in 1995, een jaar na de genocide na allerlei omzwervingen in Nederland beland. De moeder is bij de geboorte van Pio overleden. Leopord heeft Pio altijd in z'n eentje opgevoed waardoor vader en zoon een hechte band hebben.

Pio is een vrolijke, sportieve jongen en een goede leerling. Op school is hij tamelijk populair, omdat hij ongecompliceerd is en voor iedereen aardig. Voor de leraren is hij een schoolvoorbeeld van een perfect geïntegreerde 'allochtoon'. Pio zit in zijn eindexamenjaar maar hij hoeft zich geen zorgen te maken want hij heeft alles onder controle. Maar dan ontmoet hij een mysterieuze vrouw en alles verandert. Opeens wil hij zijn vrienden niet meer zien, komt hij niet meer op school en loopt hij weg van huis. Iedereen maakt zich zorgen, maar niemand weet wat er aan de hand is. Tot Pio's schoolvriendin Carmen zich ermee bemoeit. Zij wil politievrouw worden en ontrafelt als een volleerd rechercheur een gruwelijk geheim.

Publieksreacties

'Dit is veel heftiger dan in een gewoon theater. De acteurs kijken je ook echt aan. Je gelooft ze daarom veel beter. Pas aan het eind bedacht ik weer: o ja, het zijn acteurs.' – Leerling 't Atrium, Amersfoort

'Ik herken zo'n situatie ook uit mijn familie. Het is belangrijk dat de voorstelling je de kant van de vader en de kant van de zoon laat zien.' – Leerling Internationale Schakelklassen, Utrecht

‘Het was heel emotioneel. Omdat het zo dichtbij kwam, kon je het navoelen. Ik vroeg me steeds af: wat zou ik doen als ik in de schoenen van Pio stond?’ – Leerling Internationale Schakelklassen, Utrecht

‘Het is een voorstelling waarbij je tranen in je ogen krijgt en het kippenvel je op de rug gaat staan door het geëmotioneerde spel en het heftige onderwerp. Leerlingen zijn geboeid vanaf het eerste moment tot de laatste minuut. Ze worden goed begeleid in hun emoties door aan het einde van de voorstelling betrokken te worden bij beslissingen en keuzes die de personages maken. Het is wederom een intieme voorstelling met heftige onderwerpen die door sommige leerlingen heel herkenbaar zullen zijn.’ - Jo-Anneke van der Molen, Cultuurcoördinator Oosterlicht College

Evaluatie

Na het eerdere succesvolle *Scars* is de formule van ‘voorstellingen in de klas’ verder uitgebouwd. Voor Thibaud Delpout was daarbij het uitgangspunt dat er inhoudelijk een stap verder zou worden gezet. Waar *Scars* met succes de belevingswereld van jongeren bespreekbaar maakte in de omgeving van de klas, een exponent van diezelfde belevingswereld, moest met het volgende project de klas ingezet worden om het venster naar de grotere wereld te openen.

In samenspraak met een aantal kerndocenten van VO scholen in de regio, met educatie-medewerkster Hanna Janssen en schrijver Ad de Bont is ingezoomd op een combinatie van drie gegevens: identiteitsvorming en separatieproblematiek als universele gegevens gekoppeld aan de voor veel scholieren verborgen geschiedenis van de genocide in Rwanda. Op veel scholen bleek dat klasgenoten vaak niet van elkaar weten welke achtergrond hun ouders hebben. En ook de recente vluchtelingenproblematiek blijft in hoge mate een abstractie: in welke situatie verkeren deze vluchtelingen en welke verhalen gaan hierachter schuil. We hebben expliciet voor de genocide in Rwanda gekozen om twee redenen: enerzijds is er de afstand van de tijd; met die distantie kan een scholier zelf de link leggen met de wereld van nu in plaats van dit al in te vullen. Anderzijds omdat deze specifieke periode in de geschiedenis de vage scheidslijn tussen slachtofferschap en ouderschap voelbaar maakt; zoals ook de vader van Pio vreselijk daden pleegde in een tijd waarin hij dat niet als enige deed. Ook de weg naar verzoening die middels de Cachaca’s plaatsvindt was een inspirerend gegeven om aan te geven dat de gemeenschapszin nodig is om tot maatschappelijk herstel te komen.

Op voorhand was er bij een aantal scholen nogal wat verzet tegen de ‘heftigheid’ van deze thematiek. Toch hebben we doorgezet. Daar zijn we blij om en trots op. Want op elke school bleek eens te meer dat alles bespreekbaar en inzichtelijk te maken is wanneer we scholieren serieus nemen. De voorstelling maakte diepe indruk maar heeft steeds geleid tot sterke nagesprekken en op sommige scholen tot een verdergaand gesprek over de bewustwording van de situatie van sommige scholieren of klasgenoten en hoe om te gaan met de vluchtelingenproblematiek.

Ibuka is opnieuw een bevestiging van de grote artistieke en maatschappelijke waarde van onze voorstellingen in de klas. Met een volgend project zullen we verder gaan in de inbedding van de voorstellingen in een reeks workshops en gesprekken en de koppeling actiever gaan maken met ons verdere artistieke programma. Hiertoe liggen concrete plannen in samenwerking met DOX.

Opvoerdata	21 nov 2015 t/m 7 feb 2016
Aantal voorstellingen	14 (in 2015)
Bezoekersaantal	2958
Speellocaties	Zie hoofdstuk <i>Speellocaties</i>

Credits

Tekst:	Lars Norén
Vertaling:	Karst Woudstra
Regie:	Thibaud Delpeut
Met:	Claire Bender, Peter Blok, Joost Bolt, Guy Clemens, Astrid van Eck, Bram Gerrits, Hein van der Heijden, Wendell Jaspers, Jesse Mensah, Titus Muizelaar, Ilke Paddenburg en Vincent van der Valk
Scenografie:	Roel van Berckelaer
Kostuumontwerp:	Wojciech Dziedzic
Lichtontwerp:	Casper Leemhuis
Dramaturgie:	Joris van der Meer

Over de voorstelling

Een soort Hades schetst een scherp, menselijk portret over het leven van een grote groep patiënten, hun familieleden, de artsen en verzorgers in een psychiatrische inrichting. Voorzien van zijn kenmerkende muzikale handschrift maakt regisseur Thibaud Delpeut een intieme en humorvolle voorstelling voor een groot ensemble van topacteurs.

De Hades van Norén, een psychiatrisch ziekenhuis waarin de tijd tot stilstand gekomen lijkt, is niet enkel een onderwereld, maar ook een thuis, een veilige haven.

We maken kennis met Marie en haar vader, waar een groot geheim, of is het een leugen, wezenlijk contact tussen vader en dochter onmogelijk maakt. Met Jane met haar problematische verhouding tot haar lichaam en seksualiteit. Met de hyperactieve Julia en haar geliefde Henrik die haar steeds opnieuw trouw bezoekt. Met Jonny, de vriendelijke verpleger. Met Ulf, de niet langer up-en-coming makelaar met hiv. Met Ben en met Axel die langzaam naar het avondland van de dementie bewegen, met een getraumatiseerde Bosnische moeder en met vele, vele anderen. En terwijl de tijd verstrijkt, soms langzaam, soms snel, komen nieuwe patiënten binnen en vertrekken anderen. In de rookruimte en de slaapkamers, in de spreekkamers en onder de douche, Norén volgt zijn personages tot onder hun huid. En die van u. Op even indringende als hilarische wijze geeft de strakke poëtische taal deze mensen een stem om tot ons hart te spreken.

Regisseur Thibaud Delpout geeft met *Een soort Hades* een vervolg aan zijn werk rondom de niet-aflatende zoektocht van de mens naar duiding en zingeving. Net als Norén zet hij de zwakkeren in onze samenleving centraal in een tijd van maakbaar geluk en afbrokkelende zorg.

Persquotes

“Wie überhaupt weten wil wat toneel nog kan, die kan het hier te weten komen” Theaterkrant ****

“Groots en fascinerend theaterproject” De Volkskrant ****

“Alle rollen ijzersterk ingevuld” De Telegraaf ****

“Grote dramatische klasse” NRC Handelsblad ***

“Tekstbehandeling en timing zijn razend knap” Het Parool ***

Evaluatie

Voor *Een soort Hades* kijken we terug op een bijzonder prettig proces. Het voornemen om na de ‘confronterende’ attitude van *Stad der blinden* deze complexe materie van Norén te benaderen vanuit een empathische houding ten opzichte van het publiek heeft zeer goed gewerkt. 3,5 uur toneel is niet voor elk publiek in elke schouwburg een gemakkelijke affaire en toch heeft de voorstelling over het algemeen goed gelopen en kon steeds op overweldigende, warme en persoonlijke reacties rekenen. Het was een belangrijke stap in de ontwikkeling van Theater Utrecht om een groot deel van de aan ons verbonden acteurs over de volle breedte in een voorstelling aan het publiek te presenteren, om zo te tonen dat Theater Utrecht ook een groep spelers is.

Een soort Hades is tot slot ook een voorbeeld van hoe Theater Utrecht teksttoneel verbindt aan belangwekkende maatschappelijke tendensen: in dit geval de afbraakontwikkeling in de zorg en de sociale gevolgen daarvan. Deze lijn zullen we verder voortzetten in projecten als *Personencirkel 3.1*, eveneens Norén en *Westkaai* van Bernard-Marie Koltès. Beide zijn grote abstract-sociologische portretten van een maatschappij op drift, of anders gezegd: in transitie.

OVERIGE ACTIVITEITEN

WILD HORSES – De ontwrichting: achter de schermen bij Stad der blinden

Theater De Paardenkathedraal 25 april 2015
Bezoekersaantal 44

Credits

Programmamaker: Manon van Impelen
Presentatie: Thibaud Delpout
Gasten: Dana Linssen, Hans van Stralen, Margreet te Wierik
Muziek van: Amber Arcades
Decor: studenten van de HKU

Theater Utrecht organiseert, in samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, *Wild Horses*: een theatraal verdiepingsprogramma in De Paardenkathedraal waar maatschappij, wetenschap en kunst samenkomen. Van april 2015 tot en met februari 2016 worden meerdere avonden georganiseerd. Het zijn vlotte avonden waar taal, beeld en muziek elkaar afwisselen. Een keur aan boeiende wetenschappers, kunstenaars, filosofen en mensen uit het maatschappelijk werkveld zijn te gast.

Op 25 april vond de eerste avond van de *Wild Horses* reeks plaats met artistiek directeur Thibaud Delpout als gastheer. NRC-filmrecensente Dana Linssen, literatuurwetenschapper Hans van Stralen en arts infectieziektebestrijding Margreet te Wierik bogen zich over de vraag: wat gebeurt er met ons als onze hypermoderne leefwereld op een apocalyptische wijze in elkaar dreigt te storten? In een speciaal door studenten van de HKU ontworpen pop-up decor, wisselden gesprek en performance elkaar in rap tempo af. Live ondersteund door de klanken van de Utrechtse formatie *Amber Arcades* en verrijkt met hallucinante videobeelden, bespraken ze de stad als metafoor, de Apocalyps in onze cultuur en de betekenis van burgerschap en menselijkheid in tijden van nood.

THEATER NA DE DAM – In Vrede

Stadsschouwburg Utrecht 4 mei 2015
Bezoekersaantal 50

Credits

Tekst: Rik van den Bos
Enscenering: Thibaud Delpout
Gelezen door: Peter Blok, Astrid van Eck, José Kuipers en Vincent van der Valk

De jonge schrijver Rik van den Bos schreef in opdracht van de landelijke manifestatie *Theater Na de Dam* een nieuwe toneeltekst over de Tweede Wereldoorlog: *In Vrede*.

In *In Vrede* worstelen drie personages, bewust of onbewust, met de sporen van een dood gewaande oorlog. Een man van zeventig ontdekt dat zijn ouders niet zijn biologische ouders zijn, maar zijn onderduikouders. Hun hele leven hebben zij dit voor hem verborgen weten te houden. Zijn echte ouders blijken joods en zijn tijdens de oorlog verraden door de bureu. Die bureu hadden een dochter die alles gezien heeft. Dit meisje, inmiddels een hoogbejaarde vrouw, heeft zichzelf in haar ouderlijk huis opgesloten en straft zich elke dag voor het verraad van haar ouders. Tussen deze twee personages door zwerft een man van begin dertig, die de Tweede Wereldoorlog net zo ver van zijn bed waant als de Slag bij Nieuwpoort. Tot hij ontdekt wat 70 jaar geleden in zijn eigen huis gebeurde. Vanaf dat moment laat de gedachte aan de oorspronkelijke bewoners hem niet meer los.

CULTURELE ZONDAGEN – Uitfeest | Wild Horses

Theater De Paardenkathedraal 6 september 2015
Bezoekersaantal 200

Credits

Programmamaker: Manon van Impelen
Presentatie: Thibaud Delpout
Gast: Eva Tijken
Acteurs: Daan van Bendegem, Urias Boerleider, Anne van der Burg, Isabelle Houdtzagers en Kiefer Zwart

Tijdens de start van het culturele seizoen liet het Utrechtse culturele veld zich als altijd van haar beste kant zien met onder meer een uitgebreid open huizen-programma. Theater Utrecht gooide de deuren open van haar huistheater De Paardenkathedraal.

Zowel in het theater als buiten op straat wisselden theater, muziek en performance elkaar in rap tempo af. Met previews van de voorstellingen *Crave*, *Een soort Hades* en *Ibuka* en optredens van de jonge theatermakers Isabelle Houdtzagers en Daan van Bendegem. De middag werd afgesloten met een speciale editie van *Wild Horses*.

WILD HORSES – Een soort Hades

Theater De Paardenkathedraal 1 november 2015
Bezoekersaantal 80

Credits

Programmamaker: Manon van Impelen
Presentatie: Botte Jellema
Gasten: Jan Derksen, Floortje Scheepers, Stephan van Bendegem
Acteurs: Daan van Bendegem, Peter Blok, Hein van der Heijden, Isabelle Houdtzagers, Titus Muizelaar en Ilke Paddenburg
Muziek van: Port of Call
Decor: studenten van de HKU

Tijdens deze editie van *Wild Horses* gingen we in gesprek met een aantal deskundigen in gesprek gaan over de gesteldheid van de geestelijke gezondheid (szorg) in ons land: wat heeft de huidige prestatiecultuur daar voor invloed op? Wat hebben de recente bezuinigingen in de zorg voor invloed op de patiënten? En krijgen psychiatrische patiënten door de verschuivingen in de zorg nog wel de juiste behandeling?

De presentatie van deze middag was in handen van Botte Jellema (journalist, presentator en documentairemaker. O.a. bekend van zijn werk als verslaggever voor het VPRO Radio1-programma *Nooit meer slapen*).

Eén van de gasten die hij deze middag ontving was prof. dr. Jan Derksen. Hij is universitair hoofddocent psychodiagnostiek aan de sectie klinische psychologie van de Radboud Universiteit Nijmegen en onlangs verscheen zijn nieuwe boek *Iedereen een psychische aandoening?* over de ervaringen die hij opdeed in de 35 jaar dat hij werkzaam is als psycholoog en over de invloed van psychische aandoeningen op het leven van mensen, economie en cultuur. Tweede gesprekspartner was Floortje Scheepers, (jeugd) psychiater en hoofd psychiatrie van het UMC Utrecht. Derde gast was Stephan van Bendegem, sinds 25 jaar verpleegkundige op de gesloten psychiatrische afdeling van het Maxima Medisch Centrum in Veldhoven.

En er was een voorproef uit *Een soort Hades*. Acteurs Peter Blok, Ilke Paddenburg, Titus Muizelaar en Hein van der Heijden speelden twee korte scènes in het decor van de productie.

De muzikale omlijsting was in handen van singer-songwriter Pieter van Vliet, die onder de naam *Port of Call* podia als Paradiso en Tivoli en festivals als Incubate bespeelde. De jonge theatermakers Daan van Bendegem en Isabelle Houdtzagers maakten speciaal voor deze dag op eigen kritisch/satirische wijze reportages over wat hen opvalt aan de psychische zorg in Nederland.

MARKETING EN COMMUNICATIE

Algemeen

Begin 2015 is de nieuwe visuele identiteit van Theater Utrecht gepresenteerd. Vormgever Ralph Booms en fotograaf en Zilveren Camera-winnaar Jeroen Hofman hebben zich voor onbepaalde tijd aan het gezelschap verbonden om verdiepende, schurende beeldcampagnes te verzorgen. In verband met de lancering van de nieuwe huisstijl is extra aandacht uitgegaan naar het breed uitzetten van de nieuwe vormgeving. Door een budget te reserveren voor drukwerk, distributie en advertenties. 'Traditionele' campagnemiddelen zijn aangevuld met guerrilla-marketingacties door, in samenwerking met lokale kunstenaars, in te breken in de openbare ruimte. Cast & crew werd actief betrokken en brachten het maakproces in beeld door het delen van unieke content via online kanalen. Het vergaren van 'free publicity' bleef een voornaam onderdeel van de marketingmix. Over 2015 kwam de waarde van deze publiciteit uit op ruim € 400K.

Er is een start gemaakt met het opbouwen van een eigen bezoekersbestand op basis van e-mailadressen en NAW-gegevens. Veel podia hebben al een goed eigen bestand van bezoekersgegevens omdat zij de verkoop van (online) kaarten en abonnementen faciliteren. Om hier als gezelschap ook gebruik van te kunnen maken zijn afspraken gemaakt om deze kennis beter te delen vanuit hun ticket- en CRM-systemen. De eerste stappen zijn gezet in het samenbrengen van deze data door aan te sluiten bij initiatieven als Publiek NL en Podiumkunst.info. Publiek NL lanceert haar eerste pilot in het eerste kwartaal van 2016. Podiumkunst.info zal in gebruik genomen worden in 2016.

Naast de corporate branding van Theater Utrecht is per productie een eigen marketingplan geschreven. Er is intensief ingezet op samenwerking met de podia en andere relevante organisaties in het land om het juiste publiek voor elke productie te vinden. De podia kennen hun eigen publiek

en netwerk in de regio het best en hebben de middelen in huis om die het meest effectief te bereiken.

Eind 2015 is het Wijzer Werven-traject van Berenschot volbracht. Aan de hand van dit traject is een missie en visie voor het gezelschap geformuleerd. In combinatie met enkele trainingsprogramma's op het gebied van fondsenwerving is de basis gelegd voor een relatieontwikkelingsstrategie die in 2016 ingezet zal worden. Ter ondersteuning van de nieuwe plannen is begin 2016 een CRM-pakket aangeschaft waarin alle bezoekers- en relatiedata centraal wordt ondergebracht in één systeem.

Online

De nieuwe website www.theaterutrecht.nl trok in 2015 ruim 100.000 bezoekers, waarvan 20% terugkerend. Bij Google is een Grants account aangevraagd met maximaal US\$ 10.000 per maand aan advertentietegoed. Google begon zijn Grants activiteiten in 2010 om non-profit organisaties binnen zoekmachinemarketing op weg te helpen. In 2015 heeft dit geleid tot de inzet van ruim US\$ 72.000 aan advertenties met ruim 50.000 kliks naar onze website.

Het bestand aan nieuwsbriefontvangers is na een opschoning van oude adressen (verbonden aan De Utrechtse Spelen) uitgekomen op circa 8.000.

Onze sociale kanalen zijn in 2015 gegroeid naar 1.600 likes (Facebook), 489 volgers (Twitter) en 276 volgers (Instagram). Deze kanalen zijn verrijkt met achtergrondinformatie, relevante artikelen en inspiratie in de vorm van afspeellijsten vanuit Spotify. Verdieping door middel van content werd hiermee verder geïntensiveerd. Zo werden bezoekers deelgenoot van het creatieproces.

Per voorstelling

Crave

Na de successen van zijn voorstellingen *Blasted* en *4.48 Psychosis* enceneerde Thibaud Delpout in 2014 met *Crave* opnieuw een tekst van de Britse toneelschrijfster Sarah Kane. De voorstelling, in samenwerking met het Utrechtse Rosa Ensemble, ging in première tijdens SPRING festival 2014. Deze was exclusief te zien in Theater De Paardenkathedraal en werd enthousiast ontvangen door zowel pers als publiek.

Omdat de pers veelvuldig aandacht aan de voorstelling had besteedt rondom de speelperiode in 2014 werd er weinig aanvullende publiciteit verwacht. Bovendien begon de tournee vroeg in het seizoen waardoor de aanlooptijd van de campagne beperkt was. Er is daarom breed ingezet op drukwerkverspreiding –voor alle steden was een uitgebreide A0/A2 posterronde en A5 flyerronde ingeboekt – met vermelding van de lovende persreacties uit 2014. Er is een nieuwe trailer ontwikkeld die gemakkelijk te delen was via de online kanalen. Daarbovenop zou de samenwerking met de bespelende theaters, aangevuld met relevante organisaties in de regio op basis van het muzikale karakter van de voorstelling, erg belangrijk worden. Het Rosa Ensemble heeft bijvoorbeeld een bijdrage geleverd door hun netwerk aan muziekorganisaties te activeren. Ondanks deze middelen en een adequate samenwerking met de theaters, waarbij de podia o.a. meerdere gerichte mailingen hebben verstuurd naar eerdere bezoekers van werk van Thibaud Delpout/De Utrechtse Spelen, is de bezetting onder verwachting gebleven.

Ibuka

Ter ondersteuning van het project is een speciale website ontworpen (www.ibuka.nl). Op deze website is onder meer achtergrondinformatie te vinden over de Rwandese genocide, een docentenhandleiding met praktische uitleg en een interactief element in de vorm van Radio Ibuka. Na de opvoering in de klas werd er in drie groepen nagesproken over de voorstelling. De acteurs vroegen aan de leerlingen of zij iets voor Pio wilden inspreken op Radio Ibuka. De vragen en/of adviezen die scholieren inspraken voor Pio werden verwerkt in het radioprogramma. Die reacties werden aangevuld met een antwoord van Pio en waren telkens een dag later af te luisteren op de website. Dit zorgde voor interactiviteit en had tot doel scholieren meer informatie te bieden over het verhaal.

Stad der blinden

Stad der blinden was de eerste voorstelling voor het gezelschap vanuit de nieuwe naam en huisstijl. Omdat de voorstelling onderdeel uitmaakte van festivalprogrammering is in een vroeg stadium gezamenlijk met de festivalorganisaties gewerkt aan de inzet voor regionale zichtbaarheid.

Aansluitend op de reguliere campagne is gekozen voor een transmediale campagne, geïnspireerd op aspecten die raken aan de wereld van de game- en filmindustrie. Voor dit onderdeel van de campagne was extra budget vanuit het Prins Bernhard Cultuurfonds toegekend. Door gebruik te maken van nieuwe technieken op het gebied van audio, en door verschillende kanalen te combineren (video, audio en print) is de bezoeker via diverse media geprikkeld meer informatie in te winnen over de voorstelling.

Aan de hand van de 'binaural audio'-techniek is een filmische trailer ontwikkeld om de belevingswereld van de blinden in de voorstelling invoelbaar te maken. Deze trailer is achter een speciale campagnepagina geplaatst waar publiek de zintuigen kon laten testen. Aan het eind van de trailer werd duidelijk dat het om een trailer voor een locatievoorstelling ging. De bezoeker kreeg de optie direct kaarten te reserveren, meer informatie op te zoeken of de test te delen. De speciale campagnepagina is verspreid via de online kanalen van Theater Utrecht en de bespeelde festivals (website, Facebook, Twitter, Instagram, DM – nieuwsbrief). Aanvullend zijn er printadvertenties en een online campagne uitgezet door middel van geanimeerde banneradvertenties.

Er zijn in totaal ruim 3.500 weergaves geweest van de trailer door circa 2.450 unieke bezoekers. In dezelfde periode vertoonde het bezoek aan de website van Theater Utrecht ruim 80% nieuwe bezoekers. De trailer is ten slotte ook nog los uitgezet op Youtube en Facebook. Hier is deze aanvullend nog zo'n 1.000 keer bekeken.

Een soort Hades

Na *Stad der blinden* als locatievoorstelling werd *Een soort Hades* de eerste schouwburg productie onder de naam Theater Utrecht. In verband met de lancering van de nieuwe huisstijl begin 2015 werd ook nu ingezet op extra zichtbaarheid via drukwerk en advertenties. Door middel van ABRI/A0 posterverspreiding in alle grote steden en aanvullende A2 posterverspreiding in de kleinere steden. De gebruikelijke advertenties in de grote landelijke dagbladen en regionale dagbladen zijn aangevuld met radiospots en online marketingcampagnes. Nieuw in gebruik bij de online campagnes zijn de

‘retargeting pixels’. Bezoekers van onze website krijgen na bezoek een pixel opgeslagen in hun cookies. De online advertenties werden zo als eerste gericht op deze bezoekers.

Samenwerking

De campagne van *Een soort Hades* stond in het teken van samenwerking met stedelijke en nationale partners op basis van inhoud. Thema’s uit de voorstelling werden nauw afgestemd met landelijke theaters en relevante organisaties zoals in de (psychische) gezondheidszorg. Aanvankelijk is contact gelegd met het *Dolhuys, museum van de geest* in Haarlem. Via deze organisatie zijn we in contact gekomen met een landelijk netwerk aan GGZ instellingen.

Met de hulp van Robin Theel, van communicatiebureau De Kippen, is actief ingezet op bereik via de regionale pers en is er persoonlijk contact gelegd met medewerkers en betrokkenen via de zorginstellingen. Bij GGZ Enschede bijvoorbeeld heeft de samenwerking geresulteerd in een speciaal georganiseerde bijeenkomst tussen publiek en ervaringsdeskundigen, na eerst de voorstelling te hebben bezocht.

Adventure Seats

Ter aanvulling op de reguliere plekken werden ‘Adventure Seats’ aangeboden aan weerszijden op het toneel. Voor de scenograaf een manier om de patiënten in het stuk als het ware door het publiek te laten omarmen. Voor het publiek de mogelijkheid om de voorstelling op een unieke manier te ervaren, dicht bovenop het acteerwerk. Afhankelijk van de ruimte op het toneel van het theater waren dit er tussen de 12 en 60. Door de late inzet van deze plekken is er relatief veel energie gaan zitten in de verkoop. De respons van de bezoekers op deze plekken was zeer goed.

De voorverkoop van de tournee in 2015 was beperkt. Dit onderstreept de landelijke trend waarbij bezoekers steeds later beslissen. Met de goede persontvangst na de première is de verkoop van de voorstellingsreeks in 2016 goed aangetrokken. Aangevuld met de acties via de landelijke GGZ-instellingen heeft dit alsnog tot een goede bezetting geleid. Met 30% meer bezoekers dan in 2014 met *Phaedra* en een aantal uitverkochte zalen aan het slot van de tournee.

TALENTONTWIKKELING

In 2015 is talentontwikkeling langs meerdere lijnen als beleidsgebied verder uitgewerkt en in praktijk gebracht. Grofweg zijn er drie lijnen te onderscheiden: beleidsmatige samenwerkingsverbanden en afstemming, stageplaatsen en begeleidingen en workshops en lezingen.

Beleidsmatige samenwerkingsverbanden en afstemming

Artistiek directeur Thibaud Delpout is lid van de werkveldcommissie van de HKU Theater (Theaterrichting van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht). Andere leden zijn onder meer Lucia Claus (directeur Stadsschouwburg Utrecht) en Cobie de Vos (directeur Het Huis Utrecht). Er is regelmatig overleg over de stand van zaken van de opleidingen die in transitie zijn nu er een nieuw organisatiemodel is gekozen. Hij bevraagt de HKU op visievorming en probeert lange termijn perspectieven voor talentontwikkeling in de stad daarmee in verband te brengen.

In januari 2016 is de Coöperatieve Theater Talent Utrecht U.A. opgericht: een samenwerkingsverband tussen Theater Utrecht, Het Huis, Tweekt, SPRING festival, DOX en Het Filiaal theatermakers, om talentontwikkeling in de breedte van de stad te stroomlijnen. Hiertoe is ook een subsidieaanvraag bij zowel de Gemeente Utrecht als het Ministerie van OCW gedaan. In de periode 2017-2020 kan de Coöperatieve plaats bieden aan vier talenten op jaarbasis die in op maat gemaakte trajecten aan hun ontwikkeling werken en worden gesteund door alle partijen van de Coöperatieve op basis van noodzaak. Theater Utrecht heeft op deze ontwikkeling vooruit gelopen door Daan van Bendegem reeds plaats te bieden in de organisatie en de planontwikkeling te begeleiden.

Per 2017 gaat *Reflekt* van start: een groot, regelmatig programma in samenwerking met HKU, Het Huis Utrecht, Universiteit Utrecht en Stadsschouwburg Utrecht. Dit programma zet studenten aan tot een tweewekelijkse bijeenkomst over de kunsten, maatschappelijke gebeurtenissen en hun positie daarbinnen. In de hal van de Stadsschouwburg komen studenten van HKU en Universiteit Utrecht regelmatig bij elkaar om rondom een thema de actualiteit van de wereld en de kunsten te bespreken. Het is een reflectief programma, geleid door een wisselende redactie van studenten in een 'agora-opstelling': een plenaire, democratische vorm om tot gesprek te komen. Bij elke editie wordt een kunstenaar uitgenodigd die op dat moment in de focus staat: stedelijk, nationaal of internationaal. Theater Utrecht heeft de partijen met elkaar tot overeenstemming gebracht; een proces dat ongeveer anderhalf jaar bestreek waarbij duidelijkheid nodig was over 'eigenaarschap' van het project. Uiteindelijk is besloten dat huisvesting van het programma in de Stadsschouwburg plaats zal vinden. Ondersteuning op redactioneel en productioneel vlak wordt vanuit Theater Utrecht en Het Huis Utrecht geleverd.

Per 2017 ondersteunen Theater Utrecht en DOX de nieuwe vooropleiding van de HKU Theater. Verder worden er met enige regelmaat lezingen, workshops en lessen gegeven aan verschillende opleidingen van HKU Theater en DOX, evenals een veelheid aan nagesprekken met studenten van zo ongeveer alle landelijke toneelscholen en MBO theater opleidingen.

Met de regie van *Ibuka* zette Eva Tijken een belangrijke stap als regisseuse na eerdere regie-assistenties binnen Theater Utrecht. Ze heeft een sterke hand gehad in script-ontwikkeling, casting en stuurde zelfstandig de productie aan. Ze werd inhoudelijk en technisch begeleid door Thibaud Delpeut en Joris van der Meer.

Stageplaatsen en begeleidingen

In 2015 zijn de volgende stageplaatsen ingevuld:

- Remy Klerkx liep stage als assistent zakelijk leider en productie leider. Inmiddels heeft Thibaud Remy in contact gebracht met Greg Nottrot van het NUT (Nieuw Utrechts Toneel). Remy is daar nu zakelijk medewerker onder begeleiding van Jacques, Thibaud en Arjen Levison (controller Theater Utrecht). De back office van NUT is daarmee voor een deel overgenomen door Theater Utrecht, zonder dat er artistieke banden worden gesmeed;
- Espen Hjort, student regieopleiding Amsterdam liep stage als regieassistent bij *Een soort Hades*;

- Belle van Heerikhuizen, regieopleiding Maastricht- liep stage als regieassistent bij *Stad der blinden*;
- Jacob de Groot liep stage als acteur bij *Stad der blinden*;
- Jesse Mensah liep stage als acteur bij *Stad der blinden* en *Een soort Hades*;
- Sam Ghilane liep stage als actrice bij *Stad der blinden*;
- Claire Bender liep stage als actrice bij *Stad der blinden*;
- Senna Pauli ontwikkelde een toneeltekst in een stage-constructie bij Theater Utrecht onder begeleiding van Thibaud Delpeut en Joris van der Meer;
- Eva Tijken werkte betaald als regieassistent bij *Stad der blinden*
- Maartje Prins liep stage als assistent-scenografie bij *Een soort Hades*
- Bobby Makariev liep stage als rekwisiteur bij *Een soort Hades*
- Anne van der Burg liep stage als actrice bij *Ibuka*
- Manon van Impelen werkte betaald als research assistente aan *Wild Horses*
- Joran de Groot liep stage als assistent dramaturg bij verschillende projecten.

EDUCATIE

IBUKA: voorstelling in de klas

Ibuka werd speciaal voor Theater Utrecht geschreven door Ad de Bont. Hij won al vele prijzen voor zijn stukken, waarvan er inmiddels veel zijn vertaald en in het buitenland worden opgevoerd. *Ibuka* vertelt over identiteitsvorming en migratie tegen de achtergrond van de genocide in Rwanda. Met de voorstelling agendeerden we identiteitsvorming en migratie tegen de achtergrond van de genocide in Rwanda. Beide voorstellingen maakten diepe indruk en zetten aan tot indringende gesprekken in de scholen. Het heeft gezorgd voor een sterk commitment van onze partnerscholen in de regio.

Theater Utrecht zet steeds breder en dieper in op educatie, zowel voor jongeren als volwassenen. We bouwen voort op de succesvolle formule van deze ‘voorstelling in de klas’, waarbij we artistiek volwaardig theater inzetten om maatschappelijke problematiek bespreekbaar te maken. De voorstelling ging in première in september 2015 en heeft daarna in het voorjaar van 2016 een tournee gemaakt langs middelbare scholen in de Provincie Utrecht en op een aantal plekken daarbuiten.

Workshops, lezingen en randprogrammering

Er zijn verschillende workshops, lezingen en masterclasses gegeven door zowel de artistiek als de zakelijk directeur. Zo waren zij te gast bij instellingen als Het Huis Utrecht, Stadsschouwburg Utrecht, UU, HKU, AHK, het Dolhuys en een groot aantal theaters. Als verdiepingsonderdeel bij de voorstellingen werden bij *Stad der Blinden* en *Een soort Hades* inleidingen en nagesprekken verzorgd door dramaturg Joris van der Meer. Om een indruk te geven van de totstandkoming van een voorstelling is bovendien een openbare repetitie georganiseerd bij *Een soort Hades*.

Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat bedraagt €253K. Dat is €13K hoger dan begroot. Het positieve resultaat wordt grotendeels gereserveerd voor het doorspelen van *Een soort Hades* in 2016. Hiervoor is een bedrag van €203K gereserveerd. Indien deze productie zoals gepland geheel in 2015 was gespeeld was het exploitatieresultaat €50K positief geweest. Dit is conform het begrote resultaat (inclusief *Een soort Hades*) van €51K.

Financiële positie

Per 31 december 2015 heeft de stichting een eigen vermogen van €311K positief. Dit is inclusief een reservering van €203K voor *Een soort Hades* in 2016. Op grond van verslaggevingsregels kan deze post niet worden geboekt als bestemmingsreserve of voorziening verlieslatende projecten, ondanks de zekerheid dat een tekort van deze omvang zal worden geboekt. Na aftrek van het verwachte resultaat voor *Een soort Hades* zou het eigen vermogen €108K bedragen.

Ultimo 2015 bedraagt de solvabiliteit (EV/TV) 37,4% (incl. *Een soort Hades* 2016: 13,0%). Het weerstandvermogen (EV/totale baten) bedraagt 12,1% (incl. *Een soort Hades* 2016: 4,2%). Op grond van de actuele jaarbegroting zal einde 2016 een solvabiliteit van 14,5% worden bereikt. Het weerstandvermogen stijgt iets naar 4,3%.

De liquiditeit is op balansdatum ruim voldoende. De balansliquiditeit (vlottende activa/kortlopende schulden) bedraagt 1,46. De vlottende activa bestaan grotendeels (61%) uit direct beschikbare liquide middelen. De begroting en liquiditeitsplanning van 2016 geven aan dat de liquiditeit gedurende het hele jaar ruim voldoende blijft.

Continuïteit

Op basis van de gunstige financiële positie per 31 december 2015 en de prognose voor 2016 is de financiële continuïteit in 2016 niet in het geding. Voor de periode erna is grotere onzekerheid. In de periode 2013-2015 heeft Theater Utrecht onvoldoende eigen inkomsten gehaald, waardoor de stichting niet in aanmerking zou kunnen komen voor subsidie in de volgende kunstenplan. Het bestuur heeft een verzoek ingediend bij de minister om de hardheidsclausule toe te passen. Hier is eerder in dit bestuursverslag uitgebreid op ingegaan.

In de periode 2013-2016 zal op basis van de huidige prestaties niet worden voldaan aan de prestatie-eisen zoals opgelegd in de brief van OCW van 21 december 2012 (kenmerk 464474). Dit leidt mogelijk tot een terugbetalingsverplichting van een deel van de ontvangen subsidie. In 2016 zal een verzoek aan de minister worden gedaan de prestatie-eisen naar beneden bij te stellen.

Het bestuur verwacht dat bovengenoemde onzekerheden in overleg met de minister in positieve zin kunnen worden opgelost. Het jaarverslag is opgesteld op basis van een positieve continuïteitsveronderstelling.

Toelichting op de verschillen ten opzichte van de jaarbegroting 2015

Directe opbrengsten

De directe opbrengsten zijn €31K lager dan begroot. Bij *Stad der blinden* was de gemiddelde kaartprijs lager dan begroot. Hetgeen met name werd veroorzaakt door het specifieke prijsbeleid van Oerol festival. De kaartverkoop van *Een soort Hades* bleef aan het begin van de tournee achter bij de verwachting. Er zijn twee voorstellingen gecancelled. Er is besloten *4.48 Psychosis* niet in 2015 op te voeren. De voorstelling in de klas die in 2015 is geproduceerd heeft minder speelbeurten gerealiseerd dan verwacht. Een voordelig verschil is de kapitalisatie van de deelname aan het Google Grants programma.

Indirecte opbrengsten

De indirecte opbrengsten zijn €22K hoger dan begroot. Hogere inkomsten uit detacheringen en overige inkomsten zijn de oorzaak.

Overige bijdragen uit private middelen

Deze post is €70K lager dan begroot. Er zijn subsidietoekenningen voor verbetering van ons theater ontvangen voor €60K, maar deze kunnen om verslaggeving technische redenen niet aan 2015 worden toegekend. De opbrengsten uit fondsenwerving bij *Stad der blinden* en *Ibuka* zijn flink lager dan gepland. Dit is binnen de begroting opgelost, evenals de lagere opbrengsten van vrienden en bedrijven.

Personeelslasten beheer

De hogere kosten worden veroorzaakt door langdurige ziekte op het secretariaat, waardoor meer kosten moesten worden gemaakt voor vervanging. Verder zijn er eenmalige verhuiskosten vergoed aan de artistiek directeur.

Materiële lasten beheer

Bij deze post zijn geen belangrijke verschillen gerealiseerd.

Activiteitenlasten personeel

Er is €39K meer uitgegeven dan begroot. De belangrijkste oorzaak is de noodzaak gedurende enkele weken extra technici in te huren voor *Een soort Hades* als gevolg van de late eindtijd en de complexe bouw.

Activiteitenlasten materieel

Voordelige verschillen in deze rubriek worden veroorzaakt door lager uitvallende theaterkosten, commissies en auteursrechten als gevolg van lagere publieksinkomsten.

Rentebaten en lasten

In de begroting is rekening gehouden met de mogelijkheid geld te moeten lenen als gevolg van het negatieve eigen vermogen. De liquiditeitspositie was gedurende het hele jaar echter positief zodat er rente is ontvangen.

Vooruitblik 2016

Na een korte pauze rond de kerstperiode werd de tournee van *Een Soort Hades* op 4 januari vervolgd. Op 6 en 7 februari werd het tournee afgerond in de Stadschouwburg Utrecht, beide avonden voor een uitverkochte zaal.

Het voorjaar van 2016 staat in het teken van jonge talenten. Daan van Bendegem maakt en regisseert zijn eigen solo onder de titel *De teloorgang van een ongekroonde idealist* naar de klassieker *Hamlet*. De voorstelling ging op 10 maart in première in de Paardenkathedraal.

Davy Pieters is in maart begonnen met de repetities van haar locatievoorstelling *Re-enactment of the Now* die op 19 mei in première zal gaan op het SPRING festival. Daarnaast speelt deze voorstelling van 10 t/m 19 juni op Oerol.

Na de zomer zal op 7 oktober *Westkaai* in première gaan, in de regie van Thibaud Delpeut. Na eerst een serie in De Paardenkathedraal te spelen, gaat de voorstelling op landelijk tournee om op 9 en 10 december af te sluiten in de Stadsschouwburg Utrecht.

Kort na de première starten de repetities van *La Musica 2*, eveneens in de regie van Thibaud Delpeut. De voorstelling gaat op 29 november in première in De Paardenkathedraal en aansluitend op tournee langs de middenzalen een klein aantal intieme schouwburgen.

PRESTATIEVERANTWOORDING

Voorstellingen

Alle in 2015 geplande producties zijn gerealiseerd, behalve de reprise van *4.48 Psychosis*. Met *Stad der blinden* en *Een soort Hades* zijn dit jaar twee grote zaalvoorstellingen gerealiseerd. Het totaal aantal bezoeken in 2015 bedroeg 15.843 (inclusief 1.697 bezoeken aan schoolvoorstellingen). Dat is ruim 6.300 minder dan gepland in de jaarbegroting 2015. Dit is het gevolg van lagere bezetting dan gepland bij *Crave* en *Een soort Hades* en minder voorstellingen in de klas dan gepland. Positief is de stijging in de bezoeken per speelbeurt. In 2014 werden met 94 reguliere voorstellingen 11.682 bezoeken gerealiseerd, terwijl in 2015 met 79 voorstellingen 14.719 bezoeken zijn gehaald. Gemiddeld is dat een stijging van 49,9% per voorstelling.

Op basis van de gerealiseerde bezoeken in 2013-2015 en de geplande bezoeken voor 2016 zal Theater Utrecht gemiddeld minder bezoeken in de periode 2013-2016 realiseren dan in de brief van OCW d.d. 21-12-2012 (kenmerk 464474) aan het gezelschap is opgelegd. De prestatie-eisen in deze brief waren gebaseerd op het activiteiten plan van de vorige directie. De huidige directie heeft

geprobeerd alsnog aan deze eisen te voldoen, maar is daar om uiteenlopende redenen niet in geslaagd. In 2016 zal het bestuur een onderbouwd verzoek indienen bij de minister de prestatie-eisen aan te passen.

Overige activiteiten

Naast de reguliere voorstellingen heeft Theater Utrecht 81 overige activiteiten gerealiseerd voor 2.396 bezoeken. Er zijn 65 nagesprekken gehouden met scholieren naar aanleiding van de schoolvoorstelling *Ibuka*, 14 inleidingen bij *Stad der blinden*, *Crave* en *Een soort Hades* en 2 overige activiteiten.

Jacques van Veen

Algemeen directeur / bestuurder
Theater Utrecht

SPEELLOCATIES

Stad der blinden

Utrecht | Terschelling | Amsterdam | Den Bosch

Crave

Utrecht | Den Haag | Nijmegen | Amsterdam | Haarlem | Groningen | Den Bosch | Rotterdam

Een soort Hades

2015: Veenendaal | Amsterdam | Breda | Zoetermeer | Deventer | Stadskanaal | Enschede
Alkmaar | Eindhoven | Kampen | Den Haag | Amersfoort | Amstelveen

2016: Utrecht | Maastricht | Meppel Dordrecht | Gouda | Rotterdam | Den Helder | Drachten
Wageningen | Den Bosch | Tilburg | Brugge | Nijmegen | Arnhem | Zwolle | Leeuwarden | Tiel
Haarlem | Groningen | Delft

RECENSIES

Crave

Crave werd in eerdere seizoenen opgevoerd. In 2015 beleefde de voorstelling een succesreprise en mocht opnieuw een lovende recensie ontvangen:

Partituur van wanhoop en menselijk onvermogen | GPD – Sonja De Jong

Een jaar nadat ze de tekst van 'Crave' schreef, maakte de Engelse toneelschrijfster Sarah Kane op 28-jarige leeftijd een eind aan haar leven. Wat haar tot die daad dreef, klinkt reeds door in 'Crave'. Het is een partituur van wanhoop en onvermogen. In de dwingende regie van Thibaud Delpeut maken de acteurs van Theater Utrecht er een beklemmende, aangrijpende voorstelling van.

Een verhaal in de letterlijke zin van het woord kent 'Crave' (te vertalen als 'hunkeren') eigenlijk niet. Vier stemmen, twee mannen en twee vrouwen, stamelen, smeken, huilen of smeken. De vijfde stem wordt gevormd door het Rosa Ensemble, dat met minimal music een sfeerbepalend geluidstapijt onder hun teksten legt. 'Voor mij ben je dood', luiden de eerste woorden, een verdwaalde stem op een nog donker toneel. Wat volgt zijn losse zinnnetjes over wanhoop, verkrachting, moord, zelfmoord, liefde en pogingen daartoe. Er is een man die liefheeft er is een vrouw die hem afwijst, er is een man die vluchten wil en een vrouw die hem ergens van wil overtuigen. De stemmen wisselen elkaar af, vullen elkaar aan, maar geen moment is er sprake van werkelijke interactie. 'Gevonden, liefgehad, verloren, einde' is de kernachtige samenvatting die Kane haar acteurs op een gegeven moment zelf in de mond legt.

Muzikale schoonheid

Delpeut laat zijn acteurs spelen op een kaal podium. Een bed, een bank, wat hoopjes afval op de grond, meer niet. Kil, troosteloos. De grillige, schurende klanken van het Rosa Ensemble versterken die sfeer nog. De teksten van Kane die, hoe troosteloos ook, van een poëtische, muzikale schoonheid zijn, krijgen een extra intensiteit in die leegte. De woorden cirkelen om elkaar heen als in een muziekstuk, waarin de instrumenten elkaar afwisselen.

De acteurs staan voor een zware taak. Bij gebrek aan een verhaal of zelfs maar heldere personages moeten zij alle kracht halen uit de tekst. Dat levert indrukwekkende momenten op. Titus Muizelaar ontroert vooral met zijn lange, gestamelde liefdesverklaring, Karina Smulders is met haar expressieve gezicht en kortaffe gebaren de vleesgeworden wanhoop. Astrid van Eck en Joost Bolt vormen een mooi tegenwicht. Alle personages in *Crave* hunkeren naar contact. Maar Kane laat ze geen enkele uitweg.”

Stad der blinden

Beklemmende toneelthriller | Esther Kleuver – Telegraaf ****

Een man is in zijn auto op weg naar huis als hij van het ene op het andere moment zijn zicht kwijtraakt. Hij is het eerste slachtoffer van een epidemie van 'witte blindheid'. Uit angst voor besmetting worden de blinden in quarantaine geplaatst, maar doordat er in rap tempo steeds meer 'zieken' bij komen, verslechteren de leefomstandigheden razendsnel.

Regisseur Thibaud Delpeut brengt met *Stad der blinden* zijn theatrale visie op het boek van José Saramago. Van meeslepend spel of krachtige dialogen moet dit stuk het niet hebben. Het individu is hier ondergeschikt en Delpeut bekijkt het geheel haast vanuit vogelperspectief. Zijn acteurs dienen slechts als instrumenten om inzichtelijk te maken hoe onze beschaving binnen de kortste keren totaal ontwricht kan raken. Hoe de mens in extreme omstandigheden grenzen overschrijdt die hij anders nooit zou overschrijden.

De gruwel heeft daarbij de overhand gekregen, al zijn er ook mooie momenten, zoals de toenadering tussen twee mensen die elkaar normaal gesproken geen blik waardig zouden gunnen. Het zijn hier niet de persoonlijke verhalen die je raken. Het is meer de algehele sfeer waarin je wordt meegezogen, versterkt door de indringende muziek van Mark IJzerman en Delpeut, het beeld van Roel van Berckelaer en de door Arjen Klerkx gecreëerde visuele herinneringen. Als beklemmende thriller die je de ogen opent voor het leed in de wereld dat alles behalve ver van ons bed is, is *Stad der blinden* wat dat betreft meer dan geslaagd.

De slim gekozen scenes leggen wel ethische dilemma's bloot | Robbert van Heuven - Trouw ****

Plots ontstaat er een verkeerschaos in de stad. Een automobilist is onverwacht op de rem gaan staan, omdat hij van het ene moment op het andere blind is geworden. Na de automobilist wordt langzaam de hele stad blind. Alleen de vrouw van de oogarts blijft haar zicht behouden.

Zo begint de roman '*Stad der blinden*' van de Portugese Nobelprijswinnaar José Saramago en zo begint ook de op het boek gebaseerde voorstelling van Theater Utrecht. En net als het boek is ook de voorstelling een fascinerende studie naar wat er met een normaal functionerende samenleving gebeurt na een catastrofe. Nadat de blinden in quarantaine zijn geplaatst, verdwijnen al snel de menselijke mores en gaat het recht van de sterkste spelen. Mensen vervuilen, stelen, dwingen elkaar tot seks in ruil voor voedsel en zien zich uiteindelijk gedwongen tot moord.

Regisseur Thibaud Delpeut bewerkte het boek voortvarend, maar voegde er ook een interessante eigen laag aan toe. Hij laat de vrouw van de oogarts spelen door twee actrices (Wendell Jaspers en Karina Smulders). Smulders is de observator die zich letterlijk buiten de quarantainezaal bevindt die het decor van de voorstelling vormt. Jaspers beweegt zich tussen de blinden, waar ze probeert 'haar' groep zo lang mogelijk hun waardigheid te laten behouden door voor ze te zorgen.

Zo geeft Delpeut een interessante theatrale vorm aan de ingewikkelde en eenzame positie van de vrouw. Zij is niet zoals de blinden en bevindt zich daardoor net zo goed buiten hun wereld als dat ze er deel van uit maakt. Bovendien is zij gedwongen de gruwelen te zien die de anderen door hun blindheid bespaard blijven. Haar zien is daarmee een zegen en een vloek tegelijkertijd.

Misschien raast de voorstelling iets te snel over de complexe menselijke emoties heen die veroorzaakt worden door zo'n maatschappelijke onttakeling, waardoor de personages redelijk vlak blijven. Tegelijkertijd leggen de slim gekozen scènes wel de ethische dilemma's bloot die bij zo'n situatie komen kijken: zou je je vrouw laten misbruiken in ruil voor eten?

Maar ondanks alles blijft er bij Delpeut iets van menselijkheid overeind. Die kleine momenten weet hij knap te vangen in simpele, krachtige beelden. Van naakte lichamen die spelen in de regen en zo de vuiligheid en beestachtigheid van zich af wassen. Of van een simpele omhelzing van mensen die, ondanks de uitzichtloze situatie en het feit dat ze eikaars gezicht nooit zullen zien, samen willen zijn.

Ontredderd ronddolen in de *Stad der blinden* | Herien Wensink NRC ****

Als ebola grijpt de blindheid om zich heen. Bij Jose Saramago is het witte waas dat mensen hun zicht ontnemt besmettelijk en razendsnel. De eerste blinde overvalt het in zijn auto, dan valt de man die hem wil helpen ten prooi. De oogarts, diens patiënten, hun contacten. Alleen de vrouw van de arts blijft gespaard.

Thibaud Delpeut brengt Saramago's roman *De Stad der blinden* (1995) op toneel, en maakt daarbij een paar moedige regiekeuzes. Zo doet hij geen enkele poging de epidemie en het persoonlijke drama van de blinden realistisch of psychologisch invoelbaar weer te geven. De eerste scènes regisseert Delpeut als een surrealistisch hoorspel. Als de mensen een voor een met blindheid worden geslagen, verspringt de plaag van zin tot zin, van mens op mens. Tien acteurs staan op toneel, en profil, sereen en gestileerd. Steeds herhaalt iemand: hallo?" Verderop roept een ander: Ik ben blind " Slachtoffers vertellen beurtelings hun verhaal. Hun verbijsterde tekstregels grijpen steeds sneller in elkaar tot een angstaanjagend pandemonium, dat overtuigend de dreiging van de plaag verbeeldt.

Met behulp van video en geluidseffecten creëert Delpeut een beklemmend universum, zo consequent en dwingend dat het onontkoombaar wordt. Knap omzeilt hij daarbij de valkuil van boekbewerkingen op toneel.

De acteurs in *Stad der blinden* wisselen virtuoos tussen speeltekst en literaire verteltekst, maar de nadruk, en hun kracht, ligt duidelijk bij de laatste. Delpeut lijkt niet al te veel aandacht te hebben besteed aan spelregie, en de kwaliteit van de cast wisselt sterk. Maar dat geeft niet, want het klopt bij Saramago's humanistische onderzoek. In zijn boek gaat het niet om individuen; de personages zijn archetypes, ze vertegenwoordigen verschillende eigenschappen van de mens om inzicht te geven in existentiële levensvragen. Wie zijn we, zonder ons uiterlijk, of besef van 'zelf'? Moet je jezelf in de spiegel kunnen zien om te weten wie je bent?

Saramago ontleedt de mens met al diens opsmuk tot zijn essentie. Wat overblijft, aan menselijkheid en beschaving, is de vraag. Het antwoord laat zich raden: het laagje vernis van de beschaving is dun. Maar dat cliché stoort niet, omdat Delpeut het overtuigend en met erbarmen laat zien. Als de blinden worden geïnterneerd, is hun ontredde toestand totaal. Ze scharrelen, struikelen en vallen, nietig en hulpeloos. Het is razendsnel met ieder gevoel voor decorum gedaan. Maar er is een restje menselijkheid: ze luisteren naar muziek, praten over kunst. Ze zoeken troost en vergeving. En wij bekijken hen, in de woorden van de doktersvrouw, als reddeloze organismen door een microscoop. Klinisch, maar zeker niet zonder mededogen. Deze vrouw, zienares en heilige, wordt belichaamd door twee actrices. Wendell Jaspers speelt haar, achter een gaasdoek, temidden van de blinden. Voor het doek onthult Karina Smulders haar gevoelens en gedachten.

Bij Saramago is de vrouw enigmatisch: waarom blijft zij als enige zien? Delpeut suggereert dat dat is omdat zij al zag: huizenhoog projecteert hij de wijd opengesperde ogen van Smulders op het doek, doorsneden met gruwelijke beelden van bloed, wanhoop en dood. Zij zag al wie de mens echt is. De anderen, met hun hypocriete moraal en op vertoon gebaseerde zelfbeeld, waren ziende blind. Als de groep ontsnapt uit het gewelddadige interneringskamp stript Delpeut de ruimte kaal. Verloren dwalen de blinden door de stad, tussen snippers beschaving en flarden taal.

Ontroerend is het moment waarop ze zich wassen in de regen en even weer mens, zelfs kind, kunnen zijn. Kort daarop hervindt de eerste blinde zijn zicht, en de anderen volgen. Een menswaardig bestaan wordt moeizaam bevochten, dat is wat Saramago en Delpeut laten zien. Maar het kan, door elkaar te helpen, te zorgen, door lief te hebben. Dat lukt de groep, dankzij de doktersvrouw. Zij voert de mens terug naar zijn waardigheid, maar verliest daarbij wel zichzelf.

Een soort Hades

De hel en de anderen | Loek Zonneveld Theaterkrant ****

Het is niet zomaar een inrichting. Het is ook een soort thuis. Een vluchtoord. Een droomoord. Een plek van nachtmerries. Er wonen trouwens niet alleen maar gestoorde mensen. Ze zijn niet zomaar door de goden met wanen geslagen. Ze zijn voornamelijk door hun medemensen verwond. Dit is dus niet het schimmenrijk, of de onderwereld. Het is een van de vele. *Een soort Hades*. In 1995, onder die titel door Lars Norén voor de Zweedse televisie geschreven. Door Karst Woudstra voor ons ontsloten,

vertaald. Door Gerardjan Rijnders in 1997 bij Toneelgroep Amsterdam in wereldpremière gebracht op een groot vlakkevloertoneel. Thibaud Delpéut en zijn toneelspelers brengen *Een soort Hades* nu opnieuw. In hún versie. Bij Theater Utrecht. In de schouwburg.

De opening, van korte duur, iets met licht, een zangstem, een kreet van ver, donkerslag en weer licht, voorspelt het al min of meer: dit is geen willekeurige plek van naturalistisch getekend mensenleed. Wel een huis vol klamme koortsdromen van op hol geslagen geesten. Al dan niet op basis van niet helemaal betrouwbare medicatie. De openingsteksten van Axel, een licht ontspoorde ex-leraar klassieke talen (Peter Blok), zijn in de dialogen met zijn matineuze leeftijdgenoot en gesprekspartner bij de vroegste koffie, Ben (Titus Muizelaar), al meteen zó ijzersterk en ijzingwekkend geestig, dat de eerste schaterlach is geïncasseerd voor we goed en wel zijn vertrokken. Het brok in je keel wordt meteen gesmoord in een glimlach. En omgekeerd. Dit zijn mensen over wie je met recht en rede kunt zeggen: 'lacht aber weint'. Een paar uur verder is Axel trouwens bezig de vloer te reinigen met een tandenborstel. Om heel veel redenen ook een jankend beeld dat je niet zomaar meer eventjes vergeten kan.

Regisseur Thibaud Delpéut laat zijn spelersploeg zorgvuldig, kalm en beheerst bouwen. Hij volgt in zijn regie tempo, ritme en melodie van de tekst als is zij een partituur. Hij weet waar Norén diminuendo verdraagt en crescendo eist of afdwingt. Zo zit je ademloos te kijken naar de vroege twintiger Marie (geweldige rol van Ilke Paddenburg), die in aanvallen van borderline almaar meer naar een doodsverlangen kruipt. Tot de hand van haar vader, type sneue politicus (prachtrol van Hein van der Heijden) eventjes rust op haar naakte dij. En opeens zie je Marie, stuiterend in haar fantasie (?) of via een plots gewekte herinnering (?) tierelierend door de avond tollende. Fabuleert ze of ruikt ze de woedende onschuld in het angstzweet van haar pa? Of is het een mengeling? De toneelspelers en Delpéut verstrekken geen antwoorden, ze schuiven de puzzelstukken in een systematische waanzin langs elkaar heen en weer.

Alle dolende mensenkinderen in dit paradijs van de wanhoop hebben van die momenten, waarin ze razendsnel lijken te schakelen tussen pijn, verdriet, angst, waan en waanzin. De 'anderen' zijn afwisselend hun hel en hun verlossing. De grondtoon is verhevigd naturel. Regie, vorm en muziek leggen er op gepaste momenten een ragfijne waas van surrealisme overheen. Zoals in dat wonderbaarlijke 'etentje' van de in haar seksualiteit opgesloten Julia (Wendell Jaspers) en de aidslijder Ulf (Vincent van der Valk). Binnen twee 'gangen' worden ze, middels als lentemuggen om hen heen vliegende medepatiënten die tijdelijk als stagehand functioneren, jaren en jaren ouder geschminkt. Voor hij het in de gaten heeft is de aidslijder dood, gekist en pontificaal begraven. Je knippert met je ogen en dit Inferno is van kleur verschoten en van jas gewisseld. *Een soort Hades* doet een krachtig beroep op ons kijkersgeduld. En als je op het ritme van deze fabelachtige acteurs mee wilt en kunt, word je als toeschouwer rijk, zeer rijk beloont. Ik citeer een collega bij onze Oosterburen, iemand dus van de taal waar 'lacht aber weint' vandaan komt: 'Wie überhaupt weten wil wat toneel nog kan, die kan het hier te weten komen'.

Groots en fascinerend theaterproject | | Vincent Kouters - Volkskrant ****

In het gekkenhuis van Lars Norén gelden geen regels. Of misschien wel, maar dan zijn ze voor een buitenstaander onnavolgbaar.

Als toeschouwer van Noréns toneelstuk *Een soort Hades* ben je vier uur lang die buitenstaander. Die ziet zich voor de taak gesteld de fraaie gordiaanse knoop te ontwarren die de schrijver creëerde door een stuk of vijftien personages met allerhande steekjes los in een ruimte bij elkaar te brengen. Noréns gesticht is enerzijds een soort onderwereld, een schimmenrijk waar iedereen terecht komt die doodgaat, of in dit geval: dood wil. Tevens is het een soort microsamenleving.

Norén schreef *Een soort Hades* in 1996, bedoeld als tv-serie voor de Zweedse omroep. In 1997 werd het script door Karst Woudstra vertaald en door regisseur Gerardjan Rijnders bewerkt tot een legendarische theatervoorstelling bij Toneelgroep Amsterdam, met het complete ensemble. Nu brengt regisseur Thibaud Delpeut het stuk opnieuw, bij zijn eigen Theater Utrecht. Met een iets compactere maar nog altijd aanzienlijke cast van twaalf acteurs en in een stijlvolle vormgeving van Roel Van Berckelaer, bestaande uit veel glas en hout en onverwoestbare stoelen.

Ontwrichte samenleving

De titel *Een soort Hades* ligt Delpeut goed. Al langer houdt de regisseur, die ooit klinische psychologie studeerde, zich in zijn theaterwerk bezig met mensen die zich vergalopperen in hun zoektocht naar zingeving. Sinds hij artistiek directeur is van Theater Utrecht, heeft hij zijn blik verbreed naar ontwrichte samenlevingen. Van de zomer nog, in *Stad der blinden*, waarin een epidemie van blindheid ieders menselijkheid en beschaving op de proef stelt. Deze duistere festivalvoorstelling kan gezien worden als voorstudie voor *Een soort Hades*. In de afgesloten wereld van de kliniek dolen patiënten en een enkele arts of bezoeker rond. Elke handeling lijkt hier doelloos. Er worden ellenlange discussies gevoerd over de films op televisie. Puzzels worden uit de doos gehaald, maar nooit afgemaakt. Net als de mensen lopen de verhalen langs elkaar heen zonder elkaar echt te raken. Typerend wat dat betreft zijn twee oudere mannetjes (gespeeld door Peter Blok en Titus Muizelaar), die in een paar tamelijk briljante Beckett-achtige dialogen heel veel, maar eigenlijk ook helemaal niks tegen elkaar zeggen.

Een groot verschil met *Stad der blinden* is dat Noréns stuk ook momenten van lichtheid of ronduit komedie kent. Peter Blok is bijvoorbeeld onweerstaanbaar geestig als gefnuikte leraar klassieke talen met een toenemende vorm van dementie.

Een andere keer is de misère zo groot en overweldigend dat je er, net als de personages, alleen nog maar om kunt lachen. Want vergis je niet, er valt ook genoeg te gruwelen in de kliniek van *Een soort Hades*. Voornaamste verhaal – in elk geval dat met de meeste speeltijd – is dat van het jonge meisje Marie. Zij wil dood. Haar vader, een onhandige, egocentrische vent met een drukke baan in de politiek, bezoekt haar regelmatig, maar weet zich geen raad met zijn catatonische kind. Dan herinnert ze zich of verzint ze een beschuldiging van incest. En opeens heeft ze haar vader compleet in haar macht en knijpt ze hem langzaam de keel dicht. Of het waar is wat Marie zegt? Die vraag doet in deze schaduwwereld niet ter zake. Het gaat Norén en Delpeut om het tonen van het machtsspel en het mechanisme van vernedering.

Voortreffelijk spel

Hein van der Heijden en Ilke Paddenburg spelen vader en dochter zo voortreffelijk dat hun verhaal al snel de blikvanger van de voorstelling wordt. De anderen, die om hen heen fladderen, steken daar soms ongunstig bij af.

Niet Astrid van Eck overigens, die met veel bravoure een seksueel gefrustreerde vrouw speelt. Maar dan op zo'n aangrijpende manier dat het lachen je uiteindelijk vanzelf vergaat.

Minder sterk, en soms slecht te verstaan, is Vincent van der Valk als een overactieve yup met aids. Ook het personage van Wendell Jaspers komt moeilijk uit de verf. Geen idee wat haar probleem is. De scènes met haar man, die haar bezoekt in de inrichting, behoren tot de minst boeiende van de voorstelling. Ook raar is dat op een gegeven moment een camera op het toneel tevoorschijn komt, waarmee één korte scène wordt gefilmd. Daarna komt de camera niet meer terug. Een onuitgewerkt regie-ideetje van Delpout vermoedelijk.

Maar dit zijn uiteindelijk smetjes op een groots en fascinerend theaterproject van Delpout en zijn Theater Utrecht. Zijn inrichting op toneel toont ons het leven op een hellend vlak, zonder zekerheden. Als een puzzel die nooit afkomt.

IJzersterk spel in *Een soort Hades* | Jos Schuring - Scenes ****

In de jaren tachtig en negentig was de Zweedse toneelauteur Lars Norén een hype. *Een soort Hades*, vertaald door Karst Woudstra, ging in 1997 bij Toneelgroep Amsterdam in wereldpremière in regie van Gerardjan Rijnders. Sindsdien is het niet meer opgevoerd in Nederland. Jonge regisseurs als Thibaud Delpout herontdekken nu zijn werk.

Met *Een soort Hades* wil Delpout de zwakken van geest, die in de huidige participatiemaatschappij steeds meer aan hun lot worden overgelaten, een hart onder de riem steken.

Dit krijgt mooi vorm in een toegankelijke regie met ijzersterk spel van een cast van twaalf spelers. Elk personage in het psychiatrisch ziekenhuis heeft zijn verhaal. Het meest aangrijpende is dat van Hein van der Heijden als politicus die zijn dochter Marie, krachtig vertolkt door Ilke Paddenburg, misbruikt heeft. Althans, dat beweert zij. Of het echt zo is, komen we niet te weten. Dat levert schrijnende dialogen op waarin Van der Heijden al zijn registers als toneelspeler aanspreekt.

Alle personages zijn iets meer of iets minder gestoord, maar de lijn tussen normaal en ziek blijkt soms dun. Deugt die vader van Marie nu eigenlijk wel? Hij bezoekt zijn dochter regelmatig, maar blijft vooral met zichzelf bezig. Je gaat steeds meer twifelen aan zijn integriteit. Ook in andere scènes vraag je je soms af wie de patiënt is zoals in de relatie van het personage dat Wendell Jaspers overtuigend speelt. Haar vriend zoekt haar regelmatig op omdat hij veel van haar houdt, maar ontvlamt soms acuut in abnormale redeloze razernij.

Heel fijn en ook bijzonder grappig is de openingsscène tussen Peter Blok en Titus Muizelaar. En dan is er ook nog aidspatiënt Ulf, een sterke rol van Vincent van der Valk. Guy Clemens speelt een suffige ziel die in zijn simpelheid vaak komisch effect sorteert. Ach, er is zoveel te genieten in deze voorstelling.

Het toneelbeeld is een fraai geheel van verschillende ruimten die voortdurend gebruikt worden. De soundtrack is zeer toepasselijk en klinkt verrukkelijk. Maar wat me vooral ook treft in *Een soort Hades* is de regie. Waar Delpout in *Stad der blinden* veel theatertechniek gebruikte waardoor de voorstelling op afstand bleef, kiest hij hier voor een benadering met meer naturel.

Het resultaat is een voorstelling die intrigeert en vrijwel constant prikkelt. *Een soort Hades* duurt ruim drie uur en dat is nu eens niet te lang. Uiteindelijk ga je van veel van de mensen op het podium ziet een beetje houden. Of ze nu iets meer of minder gek zijn, maakt dan al lang niet meer uit.

Een portret vol mededogen | Esther Kleuver - Telegraaf ****

“Het is vreselijk spannend om een mens te zijn”, concludeert Axel, een van de patiënten van de afdeling uit het psychiatrisch ziekenhuis, die centraal staat in *Een soort Hades*. En hij heeft misschien wel gelijk. Er zijn niet voor niets steeds meer mensen die, al dan niet tijdelijk, afhaken in onze hedendaagse, veeleisende maatschappij. Het stuk toont het reilen en zeilen in een inrichting. Lars Norén schreef het oorspronkelijk voor de Zweedse televisie, maar Toneelgroep Amsterdam werkte het in 1997 om tot een toneelstuk met wel dertig personages. Theater Utrecht moet het nu met weliswaar met ‘maar’ twaalf acteurs doen, toch is het regisseur Thibaud Delpeut gelukt om samen met hen een rijkgeschakeerd caleidoscopisch schouwspel neer te zetten waarin patiënten, verpleging en het thuisfront figureren.

Terloops

Het lijkt allemaal vrij terloops qua opzet. Her en der spelen zich scènes af op het toneel die elkaar regelmatig overlappen. Maar het blijft helder dankzij een zorgvuldig gecomponeerde partituur van beeld, beweging, muziek en tekst. We maken kennis met een keur aan patiënten met verschillende ziektebeelden, waarbij het lijntje van de suïcidale Marie (prachtig gespeeld door like Paddenburg), haar vader (Hein van der Heijden) en het vermeende misbruik misschien wel een van de meest intrigerende is. Maar ook Peter Blok speelt de verwarde oud-leraar klassieke talen Axel met verve en humor. Eigenlijk worden alle rollen, groot en klein, ijzersterk ingevuld. Als toeschouwer mag je vanuit de zaal even meekijken naar de bewoners van deze afdeling, waardoor je je een beetje een voyeur voelt. Het is een theatrale registratie van de werkelijkheid. Want zoals in het echte leven zijn er hier geen wonderbaarlijke genezingen, geen antwoorden. Het is wat het is.

Wie een verhaal met een kop en een staart verwacht, zit bij *Een soort Hades* verkeerd, maar wie de ‘realiteit’ durft te omarmen beleeft een heel goede toneelavond aan dit portret vol mededogen.

Een huiveringwekkende, prachtige ervaring | Irene Start - Elsevier ****

Een voorstelling over gekken – dat kan gemakkelijk ontaarden in aapjes-kijken. In toneelstuk *Een soort Hades*, over de patiënten van een psychiatrische kliniek, gebeurt dat wonder boven wonder niet.

Dat is de verdienste van de Zweedse toneelschrijver Lars Norén, die van alle personages mooie, ronde karakters maakt. Gaandeweg de voorstelling blijken ze stuk voor stuk ‘gewone’ mensen die ergens geknakt, verwond, en door het ijs gezakt zijn. Het complete acteursensemble geeft dit leger dolende zielen prachtig gestalte. Vooral acteur Peter Blok is op dreef als een pedante leraar klassieke talen. Maar het is ook de verdienste van regisseur Thibaud Delpeut, die sommige scènes laat ontaarden in surreële, droomachtige taferelen. Zo word je als kijker zelf ook een soort patiënt, en valt de scheidslijn tussen ‘normaal’ en ‘gek’ weg. Een huiveringwekkende, prachtige ervaring.

Utrecht, 25 maart 2016

Stichting Theater Utrecht
Hoefijzerstraat 10
3572 BW Utrecht

JAARREKENING 2015

Theater Utrecht

Kantoor: Hoefijzerstraat 10, 3572 BW Utrecht

Theater: Veeartsenijstraat 155 Utrecht

Tel (030) 2737300/ Fax (030) 2737309

info@theaterutrecht.nl

www.theaterutrecht.nl

Rabo 302279113/ Kvk 41182258

Btw NL 007090857B01

1. Balans na resultaatbestemming		31 december 2015	31 december 2014
ACTIVA		€	€
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa	(1)	73.375	66.052
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorraden	(2)	69.982	2.975
Vorderingen	(3)	224.752	126.528
Liquide middelen	(4)	463.357	489.757
Totaal activa		<u>831.466</u>	<u>685.312</u>

1. Balans na resultaatbestemming		31 december 2015	31 december 2014
PASSIVA		€	€
EIGEN VERMOGEN			
	(5)		
Algemene reserve		117.023	22.273
Bestemmingsfonds OCW		194.123	35.802
		311.146	58.075
Kortlopende schulden			
	(6)	520.320	627.237
Totaal passiva		<u>831.466</u>	<u>685.312</u>

2. Categoriele exploitatierekening

BATEN		2015	begroting 2015	2014
		€	€	€
<u>Directe opbrengsten</u>	(7)	372.721	403.512	349.167
<i>Publieksinkomsten totaal</i>		277.516	403.512	298.421
Publieksinkomsten buitenland		-	-	-
Publieksinkomsten binnenland totaal		277.516	403.512	298.421
Waarvan recette		198.385	371.092	101.385
Waarvan uitkoop		65.155	32.420	170.275
Waarvan partage		-	-	-
Waarvan overige publieksinkomsten		13.976	-	26.761
<i>Sponsorinkomsten</i>		73.805	-	-
Waarvan sponsoring in natura		68.805	-	-
Waarvan overige sponsorinkomsten		5.000	-	-
<i>Overige inkomsten</i>		21.400	-	50.746
waarvan vergoedingen van coproductanten		17.500	-	50.746
waarvan overige inkomsten		3.900	-	-
<u>Indirecte opbrengsten</u>	(8)	57.489	35.000	44.666
waarvan overige indirecte opbrengsten		57.489	35.000	44.666
Totale opbrengsten		430.210	438.512	393.833
<u>Subsidies/ bijdragen</u>	(9)			
Structurele subsidie Ministerie van OCW		1.604.455	1.602.257	1.602.257
Structurele subsidie Gemeente Utrecht		500.000	500.000	500.000
Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen		-	-	72.000
Overige bijdragen uit private middelen		30.000	100.000	30.965
Waarvan particulieren, incl. vrienden		-	5.000	-
Waarvan sponsors		-	20.000	-
Waarvan private fondsen		30.000	75.000	30.965
Totale subsidies/ bijdragen		2.134.455	2.202.257	2.205.222
TOTALE BATEN		2.564.665	2.640.769	2.599.055

2. Categoriele exploitatierekening

LASTEN		2015	begroting 2015	2014
		€	€	€
Beheerlasten personeel	(10)	226.914	216.405	226.244
Waarvan vast contract		226.914	214.005	226.244
Waarvan tijdelijk contract		-	-	-
Waarvan inhuur		-	2.400	-
Beheerlasten materieel	(11)	261.327	260.817	317.642
Totale Beheerlasten		488.241	477.222	543.886
Activiteitenlasten personeel	(12)	1.143.453	1.182.612	947.201
Waarvan vast contract		281.327	429.657	218.411
Waarvan tijdelijk contract		296.703	397.805	196.209
Waarvan inhuur		565.423	355.150	532.581
Activiteitenlasten materieel	(13)	686.312	735.389	514.532
Totale activiteitenlasten		1.829.765	1.918.001	1.461.733
TOTALE LASTEN		2.318.006	2.395.223	2.005.619
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening		246.659	245.546	593.436
Saldo rentebaten en -lasten		6.412	-5.000	4.324
Saldo bijzondere baten en lasten		-	-	-
EXPLOITATIERESULTAAT		253.071	240.546	597.760
Resultaatbestemming				
Bestemmingsfonds OCW		158.321		35.802
Algemene reserve		94.750		561.958
Te bestemmen exploitatieresultaat		253.071	240.546	597.760
Gereserveerd voor overlopende producties		-203.064	-189.858	-
		50.007	50.688	597.760

3. Prestatieverantwoording		2015		Beleidsplan		2014	
		aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken
A. Aantal producties							
Totaal		5	16.416	4		7	16.169
Nieuwe eigen producties		4	15.084	2		3	8.636
Waarvan grote zaal		2	12.814	1		1	7.181
Reprises		-	-	1		3	402
Waarvan grote zaal		-	-	-		-	
Nieuwe coproducties		-	-	1		1	2.644
Waarvan grote zaal		-	-	-		-	
Reprises coproducties		1	1.332	-		-	
Waarvan grote zaal		-	-	-		-	
B. Aantal uitvoeringen en bezoekers		aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken
Regulier							
Totaal		79	14.719	80	23.253	94	11.682
In de standplaats		29	3.770	38	10.178	36	4.332
In de eigen regio		2	396	4	1.607	2	172
In de rest van Nederland		48	10.553	38	11.468	55	7.059
In het buitenland		-	-	-	-	1	119
Schoolgroepen (VO)							
Totaal		66	1.697	113	2.813	172	4.487
In de standplaats		25	717	-	-	35	903
In de eigen regio		32	754	-	-	101	2.705
In de rest van Nederland		9	226	-	-	36	879
In het buitenland		-	-	-	-	-	-
C. Bezoeken totaal			16.416		23.253		16.169
Betaland			13.641		20.928		14.408
Niet betalend			2.775		2.325		1.761
Andere activiteiten							
Overige activiteiten totaal		81	2.396	20	400	225	6.654
Inleidingen		14	741	20	400	21	1.085
Nagesprekken		65	1.547	-	-	172	4.487
Vriendenbijeenkomsten		-	-	-	-	-	-
Educatieve activiteiten		-	-	-	-	25	300
Overige activiteiten		2	108	-	-	7	782